

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. (2 coroane).
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada
Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
a treia oară 5 cr.: și timbru de 30 cr.

Feriți-vă de glasuri înșelătoare!

Rugăm pe poporul nostru să fie cu mare băgare de seamă față cu glasurile ce se ivesc, mai în scris, mai din rosturi de guri nechemate, în ce privește întrebarea, că se luăm noi Români parte la alegerile de deputați ce vor urma poate în anul viitor, ori chiar în decursul anului de față, sau nu?

Cel mai înalt sfat național al nostru, conferența națională, a hotărât la timpul seu, că noi Români să nu ne ducem la alegerile de deputați pentru dietă, câtă vreme în contra noastră stăpânirea luptă cu arme atât de nelegiuite, ca baionetele gendarmilor și spiroaica Jidanilor.

Stăpânirea de frică că de vom fi lăsați slobozi, vom trimite în dietă un mănunchiu de deputați care să sară ca niște lei pentru apărarea drepturilor poporului nostru, totdeauna în ajunul alegerilor își pornește în calea noastră hața de Irozi, având în o mână sacul cu grăunțe, într'alta... biciul! Ântâiu le arată alegătorilor grăunțele și zic lor: veniți și alegeți pe cine vrem noi, și eată vă dau vouă niște beutură ori și alte celea, niște grăunțe; ear' dacă ved că oamenii sunt bărbați și nu se vând, atunci le pun în piept baioneta zicând: apoi pe cine vreți voi, tot nu veți alege! nu vă lăsăm!

Acum sunt oameni, cari zic, că de vreme-ce ministerul cel nou a spus că va cârmul țeara »după lege, după drept și după dreptate«, ar fi doară clipa potrivită a intra și noi eară în alegeri, că

guvernul acesta nu va mai fi așa volnic cum erau cele de mai înainte!

Acestea sunt vorbe amăgitoare și le dau oameni ușori la judecată, dar' de le va urma poporul nostru, rău lucru va face! Eată de ce:

Stăpânirea ungurească ni-a spus-o ea însași prin rostul foilor sale, că pe ea o doare tare această purtare a Românilor de a nu voi să iee parte la alegeri și de a nu-și trimite deputații lor în dietă! Că asta înseamnă-caș-cum poporul întreg ar zice: »fiindcă ai puterea în mână și 'mi-ai pus fere pe mâni, stau supus, dar' nu te cunosc de domn și judecător legiuit al meu!»

Ear' asta doare mai rău ca-și-cum vre-o zece deputați de ai noștri 'i-ar ține vorbiri aspre în dietă. Că lumea din afară judecă de tirană pe o stăpânire, căreia așa-i spune în față un popor întreg!

Și ea ar vrea să ne scoată din ținuta asta a noastră. Și acum ne poteste însași stăpânirea să venim în dietă, că... nu ne mai pune atâtea pedeci la alegeri!

Cine nu vede aici glasul fariseului, glasul vicleniei?

Dar' stăpânirea 'și-a mai făcut socoteala și așa: »Acum eu am adus lege prin care dau preoților români (ca și altora) ceva ajutor bănesc. Până acum preoții conduceau poporul pe lângă deputații contrari mie, — acum preoții poate n'or mai îndrăzni s'o facă, ear' poporul de sine e ușor de amăgit, ori va fi condus ici-colea chiar de preoții sei, sub steagurile mele, și eacă eu voi dobândi din alegeri tot așa sprigin bun mie, și și pe Români 'i-am scos

din starea lor care mă durea acum de ani de zile!»

Să fim noi Români azi, când avem atâtea foi și atâția cărturari, așa de bătuți la cap să nu vedem viclenia și să n'o știm încunjura?

Dar' ea mai socoate și altcum: Își zice: »Acea, ca Români să nu iee parte la alegeri până la o schimbare a stărilor de azi, au hotărât-o fruntașii nației românești în conferența națională. Numai conferența asta ar ave și dreptul de a hotărî schimbarea ținutei. Eu însă adunarea acelu sfat n'o mai îngădui, ear' prin momelile ce le fac făgăduind că voi fi mai blând — voi aduce poate poporul român, care până aci s'a ținut destul de frumos de hotărîrea sfatului seu național, să părăsească el așa, din senin, după o singură vorbă a mea, hotărîrea acelu sfat, și prin asta 'i-am dat o lovitură zdravănă și autorității (vazei) acelor conferențe!»

Șiretenii peste șiretenii.

Oamenii noștri să fie treji, să asculte ce le spunem, și să spună și celor ce nu știu ceti, cari sunt alegători, ca să nu se iee după vorbe de astea, poate că frumos sunătoare, dar' viclene, ci să fie cu luare aminte la ce li-se va vesti de conducătorii naționali prin foile partidului național, și până-când acestea între cari și »Foaia Poporului«, nu vor zice să rupem cu ținuta din trecut, până atunci să rămânem față de alegerile de deputați (dar' numai față cu cele de deputați!), în ținuta noastră veche: de parte de ele!

Feriți-vă de glasuri înșelătoare!

FOITA.

Tîrgurile Reteagului.

— Ce ne învață tîrgul. —

Reteagul este o comună așezată între Beclean și Dej, pe șesul Someșului-mare. De pe la începutul acestui veac are trei tîrguri mari de țeară: la Săn-Georz (din 4—7 Maiu), la Săn-Petru (din 7—11 Iulie) și la Săn-Mihaiu (25—28 Septembrie), afară de aceea are tîrg de săptămână (mărturie) în fiecare Joie.

Deschiderea tîrgului îmi spunea buna (mama tatei), că s'a făcut cu mare ceremonie. Mai ântâiu s'a făcut piața, depărtând de pe lângă drumul țerei casele, ca astfel chiar în mijlocul satului să rămână loc gol, pițul, care este un plan oval foarte frumos, cu un capăt chiar în valea ce vine de cătră Giorgenii și taie Reteagul în două. Gata fiind piața, au anunțat »domnii« pe toate satele din jur că atunci și atunci se începe tîrgul la Reteag și din fiecare sat să vină cu lucruri de vînzare și cu bani de cumpărat de ceea-ce au lipsă. Și s'a adu-

nat lumea ca la minune, că până într'aceea aci în apropiere numai în Dej se țineau tîrguri de țeară și de săptămână. Și mare era mirarea oamenilor când aflară Reteagul cu piață și în mijlocul piațului un stîlp de brad, belit de coaje și uns cu sîu de sclicea la soare. Și era înalt stîlpul acela, de vre-o 6—7 stînjini, și era bine înțepenit în pămînt și în vîrfului lui era o cupă cu vin și o năframă roșie de pîr și în ea învăluți 4 galbini. Aproape pe vîrf erau 2 fuștei, dar' de aci încolo stîlpul era luciu. Se uitau oamenii cu mirare la stîlp, și nu știau de ce este pus acolo. Dar' când fu cruce ameazăzî veniră domnii lângă stîlp și puseră o masă și scaune. Și pe un car de al »curței« veni o bute de vin ca de 50 de ferii și cepul la bute și în câteva corfe erau de-a îndemână ulcele noue, roși, fabricate de nobilii olari din Reteag, toți Unguri, vezi bine. Și apoi se ridică un domn, bagseama dela varmeghie, și strigă cu glas înalt: »Tot omul se înțeleagă, de azi încolo în Reteag în fiecare săptămână va fi Joia mărturie, ear' primăvara la Săn-George, în dricul verei la Săn-Petru și toamna la Săn-Mihaiu, vor fi tîrguri de țeară,

care tîrguri vor ține 4 zile: o zi tîrg de oi și de capre, o zi tîrg de cai, o zi tîrg de vite cornute și de porci și — ziua tîrgului, când s'or vinde negoate trebuincioase: năfrâmi, cisme, opinci, curele, șeceri, sâpe, coase, furci, cuți, tocile, cași, lăni, bucate etc., de ce au oamenii lipsă. Dar' ca tîrgul să fie început într'un cias cu noroc, eată în vîrfului stîlpului este o cupă de vin și o năframă cu 4 galbini; acelea sînt ale acelu voinic, care s'a urca să le iee. Să se apropie încoace voinicii, care vreau a-și cerca norocul!»

Și se apropiară ficiorii de pe toate satele să-și cerce norocul, că doară 4 galbini nu-i jucărie, să-i iai de-agata, fără pic de muncă, numai să pui mîna pe ei și... bagă-i în curea: Și se îmbulzeau, care de care să ajungă mai iute la ei. Sta să se bată care să scape mai ântâiu la stîlp, să se urce după galbini. Dar' domnul acela făcu loc ca la moară. »Pe rînd, ficiorași, lăsați pe unu înainte!» Și se împulpa un ficior tîntoș dela șes de gîndeai să roază 'n dinți stîlpul. Și se urcă ca de un stat de om, dar' cum stîlpul era luciu de sîu, zup lunecă jos. »Alt ficior!» strigă domnul acela.

Director la gimnasiul nostru românesc din *Năsăud* a fost ales cu unanimitate dl profesor *Virgil Șotropa*. Directorul substituit *Gheșe*, pe care l-a spriginit stăpânirea ungurească, n'a primit nici un vot.

Comisia administrativă a gimnasiului s'a purtat foarte bine, producând bucurie generală și nemărginită printre grănișerii fostului regiment român năsăudean.

Limba protocolară. Ni-se împărțășește dela *Timișoara* un cas foarte revoltător. În congregația comitatului *Timiș*, ținută acolo *Mercuria* trecută, a fost pusă la ordinea zilei, spre aprobare hotărîrea reprezentanței comunei din *Zamul-mare*, de înțelesul, ca limba protocolară a acelei comune să fie pe viitor cea nemțescă. Deși din partea comunei nimeni nu a apelat acest conclud, și astfel congregația avea să-l iee simplu la cunoștință: la propunerea deputatului dietal *Vargies Imre* hotărîrea a fost nimicită, zicându-se, că în *Ungaria* numai o limbă oficioasă poate fi, și aceasta e cea — maghiară!

Îți stă mîntea în loc de atîta cutezanță în neluarea în seamă a legilor.

Volnicie — în numele dreptății. Luni, în 31 Iulie va fi alegerea de deputat dietal în *Sebeșul-săsesc*. Guvernul vrea să fie ales un mameluc al seu, gazetarul jidan *Vészi*. Dl protopop *Sergiu Medean*, împreună cu alți fruntași au conchemat o adunare a alegătorilor români din cerc, ca să se sfătuiască în fața alegerii. Adunarea românească însă a fost oprită. Așa se ocărmuește la noi! Ministrul *Széll* din gură zice, că trebuie să domnească: *legea dreptul și dreptatea*, de fapt domnește *volnicia*. Oprirea adunării este o cauză mai mult, ca *Românii* din *Sebeș* să nu iee parte la alegere.

Să ni-o însemnăm!

Românii noștri sînt prin multe comune amestecați cu *Sași*. Și, nu fie imputat, conlocuitorii noștri *Sași*, unde sînt ei mai numeroși și au frênele comunei în mână, când e la împărțirea pâinei, la împărțirea ajutoarelor din venitele comunale, nu iau în mână tocmai cuțitul *dreptății*, ci după vorba: »cel-ce-împarte parte-își face« lor își taie codru de pâne cât abia să-l ducă, ear' *Românilor* o feliuță subțirică de te poți vedea prin ea.

Și să se apropie alt ficior, tot țanțos dela șes, dar' nu fu mai norocos decât cel dintăiu. — »Alt ficior!« strigă domnul și așa se părăndară până în 30 de ficiori, unul ca unul, dar' nici unul nu putu ajunge sus la năframa cu banii. Lumea perdea răbdarea, că-i lăsa gura apă după butea cea de vin, care sta cu cepu în ea, dar' nu se putea începe până vor ști, care-i voinicul, care a deschis țirgul. Ficiorii stau dăbălăzați, moșnegii-i dojeneau: că, vedu-vă grași să vă ved! Eu când eram ca voi așa fi stat să sar peste stîlp, și voi, motofleți, nu-ți fi în stare să luați năframa cu banii și să se sloboadă țirgul!

Hei! dar' ce-i în lume lăcomos,
Ca banul și omul frumos?

Un ficior de pe gorgane, un ometu cât un deal, până într'aceea stătea răzimat de carul cu bivoli, pe care era butea cea de vin, și se uitase cu lăcomie la vîrfurile stîlpului și cu mînie la ficiorii ce cad ca stropii, unul după altul care cum cerca să se urce. Când auzi acesta înfruntarea moșneagului, să depărtă de car și să se apropie de stîlp: »Mai încet cu hula, moșule, că și io-s p'aici«.

Indeosebi pe hotarul așa numitului »*Fundu regiū*«, ținut înzestrat cu frumoase averi, *Sașii* noștri în prea multe locuri au purces așa față de *Români* când a venit vorba la împărțirea din venitele acelor averi.

Ear' ca să aibă un fel de foaie după care să se ascundă când i-ar întreba cineva de ce împart așa, au zis: »noi ne-am luat o cheie, o măsură, care să ne călăuzească la împărțirea venitelor, anume: *cheia dărei*. Dăm *Sașilor* și *Românilor* parte, în asemănare cu *darea* pe care ei o plătesc. Cei-ce plătesc dare mai multă, au drept să ceară și din venitele comunale parte mai mare, cei-ce plătesc mai puțin, vor și primi mai puțin«...

Și de »cheia« asta s'au ținut, și cu ea în mână de mulți creștăruși au scurtat pe *Românii* noștri de venitele, ce de altfel li-s'ar fi căzut dela comune.

Asupra lucrului acestuia voim să vestim de astă-dată poporul nostru, că el azi nu mai stă, *cheia* asta nu mai e primită ca îndreptar de socoteală la împărțirea venitelor comunale, între *Români* și *Sași*, unde sînt împreună și nu se pot înțelege de bună voe!

Cheia asta a fost botezată și declarată de *cheie falsă*, cheie strîmbă, de cătră cea mai înaltă instanță judecătorească din țeară, de așa numita »suprema judecătorie administrativă« din *Pesta*, așezată de nou în treburi de astea.

Eată cum am ajuns la asta:

În comuna *Stena*, din părțile *Cohalmului*, locuiesc 600 de *Sași* și 700 de *Români*. Comuna dase școlii săsești un ajutor de 5000 fl. *Românii* au cerut să le dea și lor numai pe jumătate, 2500. *Sașii* dela primărie însă au zis: vă dăm cât vi-se cade după socoteala cu »cheia« noastră, după dare, și le-au dat numai 1250, a patra parte cât lor, *Sașilor*.

Preotul nostru de acolo *I. Buzea* a recurat în înțaiia instanță hotărîrea, dar' a perdut-o. A recurat apoi la judecătoria cea mai înaltă numită, și de aci a venit hotărîrea, care nu se mai poate strămuta, că: comuna e datoare a da nesmintit cele 2500 fl. pentru școala română, dacă a dat pentru cea săsească 5000, căci *cheia dărei* nu se poate socoti de cheie a dreptății la împărțirea ajutoarelor, ci e a se socoti după numărul locuitorilor. Și dacă *Românii* au cerut numai pe jumătate cât *Sașii*, deși-s mai mulți, apoi fără nici o vorbă sînt a li-se da banii, căci aveau drept a cere și mai mult. Și, zice cu cale judecătoria cea mai înaltă, dacă e vorbă de drep-

Lumea se uita la el cu mirare.

Cum un ometu cât *Sfarmă-peatră* să cerce a se urca până în vîrf, când căzură ficiorași sprinteni ca fluturii?!

— Cu acela să rupe stîlpul, ziceau unii.

— Oare de unde-i? întrebau alții.

— E ficiorul *Ursului* din *Corabia*, răspunse o nevastă ce-l sorbia din ochi.

— *Slobodu-i*, domnule? întrebă *Pahone*.

— *Slobod* voinice, suie-te, și adă năframa, că mai capeți și dela mine doi taleri.

— Adă-i încoace!

— Ți-i dau când te cobori cu năframa.

— Ii?

— Zău dau!

— Noa *Doamne-ajută*!

Și se-nceștă »*Sfarmă-peatră*« de stîlp; cât ai zice un »*Tatăl* nostru« era călare pe fușteii din vîrfurile stîlpului. Stîlpul se mișca cu el, oamenii stau cu ochii zgâiți în sus, ear' el habar n'avea, luă cupa, o deșertă dintr'o dușcă

tate, apoi cu drept e a da ajutor *nu celor mai bogați*, cari ar putea fi și fără el, ci chiar celor mai săraci, cari au neapărată trebuință de acela!

Cheia însăși, judecătoria numită, ca cea mai înaltă instanță hotărîtoare în pricina de acest fel, o numește »*basă falsă*«, adică *temeiu greșit, nedrept*, pe care nu trebuie să se pună comunele mestecate cu *Români* și *Sași* când fac împărțirea de ajutoare pentru așezămintele culturale ale acelor din venitele comunei.

(Pentru cei-ce ar voi să se provoace la dînsa, însemnăm că hotărîrea aceasta prețioasă, este datată: *Pesta*, la 16 August 1898, din ședința supremei judecătoria administrative, și poartă numărul 1577/1898 K.)

E bine să o știe oamenii noștri de pretutindenea, unde trăsesc amestecați cu alte neamuri, căci au și azi și vor avea și în viitor multe daraveri de acest fel, prin comunele mestecate.

Ear' știind care e dreptul lor, noi îi îndemnăm din toată inima, să nu-și lase nici o iotă din acela! Să-și ceară ce li-se cade și să facă să înflorească așezămintele noastre culturale: școala națională și biserica, alături de cele ale străinilor!

Să ni-o însemnăm aceasta!

Iancu.

De pe la noi.

— Dela raportorii noștri. —

Cenade, 22 Iulie n. — Pe hotarul din *Cenade* și jur seceratul e aproape pe sfîrșite. Grâu bun, spice mari și pline, așa că de vre-o șapte ani nu am mai avut pe aici recoltă așa bogată. Unii au și început să imblătească. *Claia* de grâu dă 3—5 ferdele, amăsurat mărimei. *Cucuruzele* încă sînt frumoase. x.

Feneșul-săsesc, 24 Iulie c. — În jurul acesta de vre-o zece zile încoace în toată după ameaza plouă, a une-ori plouă cu gheață, vin furtuni. În 25 l. c. a trăsniț 7 lemne de telegraf dintre *Feneșul-săsesc* și *Gilău*, pe cari le-a făcut tot puscării.

Oamenii nu pot numai înainte de ameazi seceră, precum zic ei — numai fură lucrul.

Cucuruzul leagă bine. Toate celelalte legume sînt frumoase.

„Chimu“.

Reteag, 21 Iulie n. În 19 l. c. un taur blând din fire a unui om din *Cuz-*

și aruncă cupa goală cât putu de departe, să nu lovească pe cineva din mulțime. Apoi deslegă năframa și-și numără acolo galbinii, apoi îi învélui ear' în năframă și strigă de acolo: »U-u! Tu *Ileană*! Ia ține, tu, să fie de credință!« Și cu aceea zvrêrr! aruncă năframa cu galbinii făcută boboloș și căzu chiar în poala zadiei la o față ce-i ziceau *Ileana* diacului, și era cea mai frumoasă și mai zdravănă fată nu numai în *Corabia*, dar' în tot țirgul și ținutul acela. Toți aruncară ochii spre *Ileana*. Ea, din mândră ce era, se făcu mai mândră, că numai drăguțul ei a putut lua năframa cu banii cei scumpi; era făloasă că are drăguțul cel mai vrednic. *Lelea Oana* diecița era lângă ea, dar' biata babă era galbină ca turta cea de ceară, de frică și clănțănind dinții zicea: »Vai, rău m'eu tem să n'o deoache cineva«. Dar' nu-și gătă bine vorba și *Pahone* se aruncă ca un vultur pe stîlp la vale și răspunse babei: »Nu te teme, că i-oi descânta eu!« Atunci mulțimea strigă: bravo! Ear' domnul îi mai dete 2 taleri și apoi slobozî vinul în ciubere, ca apa, și împărți oamenilor ulcele, și beau la vin ca la apă și strigau vivat!

drioara a spintecat pe un ficioraş de 15 ani care a şi murit. Taurul, în preţ de vre-o 150 fl. a fost vândut numai decât cu 85 fl. — şi expedit la Viena de tăiat. Înainte cu 2 săptămâni o ţerancă tot din Cuzdrioara a născut 3 gemeni, 2 fete şi un ficior. Ficiorul a murit ieri, poate nici fetele n'or trăi mult. — Pe aci umblă vreme grasă (Reteag), mai în fiecare zi avem câte o ploită. Dar' din astă cauză merge greu seceratul. Grâne bune, ci căzute rău, puţin tăciune în holde. Ieri, în 20 l. c. a trăsni un junc de doi ani a lui Alexă Mihăeştean din Reteag, era la păşune. △.

Mošniţa, 20 Aug. n. — La pusta din hotarul *Mošniţei* a contelui Ceconici, a venit în anul trecut un şpan, care nu baş are ochi buni pe Români. În primăvară la plivit n'a primit Români, numai Unguri, dar' n'a avut de unde să ducă atâţia de câţi avea lipsă. Mergând şi unii Români din Moşniţa, 'i-au zăgănit acasă zicând că »*Rumuni nu trebe*«. Văzând că nu ese la cale numai cu Ungurii lui, a chemat şi Români, dar' atunci nu s'a mai dus nimeni şi acum au cosit ovşul la boi plin de polomidă, că de altă treabă nu a fost bun. 'L-au cosit Moşniţeni în parte.

În hotarele noastre grâul e cărat tot acasă. Secerişul a fost foarte bun. Ne-a ferit D-zeu de peatră pân' acum, dar' deşi au fost multe ploi, totuşi cucuruzele în hotarul Moşniţei sunt slabe. Grâul dă bine, au treerat unii de mâncare, petiţa, cum se zice în Bănat, de 13—14 snopi dă câte 2 fêrtare (speni). Varza (curechiul) e tare frumos.

Vichentie Goleţi, econom.

DIN LUME.

Din Sêrbia.

În Sêrbia s'au continuat arestările pentru încercarea de a împuşca pe *Milan*. Unii au fost aflaţi nevinovaţi şi sloboziţi din temniţă, ear' cei închişi acum sunt în număr de 26. Dintre acestia sunt acuşaţi 5 ca urzitori ai atentatului, între cari sunt şi fostii ministri *Pasici* şi *Tausanovici*. Ceialtaşi sunt acuşaţi că au ştiut despre plănirea atentatului.

Acuşaţii se ţin de partidul radical, care partid ureşte pe *Milan* şi ar vrea depărtarea lui şi a familiei *Obrenovicilor* din Sêrbia şi aducerea pe tron a familiei *Caragheorghevicilor*. Se zice, că atentatul a fost pus la cale de acestia din urmă.

Tribunalul 'şi-a început zilele acestea lucrarea.

Aşa s'a deschis târgul Reteagului la începutul acestui veac. De atunci în fiecare Joie-i »mărturie« şi de trei-ori în an sunt târguri de ţeară.

Tîrgurile Reteagului au fost foarte renumite îndată dela început şi sunt până în ziua de azi. Poate însă, că azi nu sunt atât de cercetate ca mai nainte, când târgurile erau mai rari, ear' starea locuitorilor din jur mai bună. Nici acum nu's slab cercetate, cu deosebire când e timpul plăcut, de nu plouă mult. Se adună mulţime de vite de pe gorgane, de pe dealuri şi frumoase vite dela şesul Someşului. Acest ţinut totdeauna a fost vestit — ori se mă exprim în limba pur someşenească de aici — a fost *hirluit* de vite frumoase, şi este şi azi. Numai cât azi sunt mult mai puţine vite pe acest şes al Someşului, decât mai nainte. Causele din cari s'au împuţinat şi se împuţinează vitele la economii nostri şi cu ele se împuţinează şi bunăstarea lor, sunt câteva:

1. *Comasarea hotarelor.* În multe părţi s'au plâns micuţii proprietari, agnomii nostri, asupra nedreptei împărţiri

Încheierea conferenţei de pace.

Conferenţa de pace, care s'a întrunit la *Haga* (Olanda), la 18 Maiu c. e pe sfârşite. Ea se încheie săptămâna aceasta sau cel mult Luni. Protocolul de încheiere e gata.

Conferenţa s'a întrunit la stăruinţa Taurului şi a avut de scop să lucre pentru conţinerea războaielor şi înarmărilor.

În protocol se aminteşte aceasta şi se însiră hotărârile şi dorinţele conferenţei. Astfel între al-ele s'a hotărît, că nu e iertat în războiu a arunca bombe din baloane şi nu e iertat a folosi gloanţe, cari explodează (creapă) în trupul omenesc, apoi conferenţa 'şi-a exprimat dorinţa, ca poverile militare să se scărească, ca astfel popoarele să fie mai uşurate de greutateţi etc.

Ştiri mărunte.

Conform avisului oficial, pertractarea *pro-cesului Dreyfus* se va începe la 7 August. La pertractare vor asista vre-o 200 de ziarişti, ca corespondenţi.

»*Times*« are ştire din *Peking*, că China şi Japonia încep a se împrieteni. Doi comisari chinezi au plecat de curând în Japonia la *Tokio*. Ei au misiune comercială, dar' se zice, că aceasta e numai pretext, ear' adevăratul scop e să pregătească terenul pentru alianţa celor două state.

Principele Bulgariei *Ferdinand*, a plecat în 23 l. c. la Viena. Consiliul de ministri este însărcinat cu conducerea afacerilor statului, cât timp va lipsi principele.

Din pildele altora.

Naţionaliştii Slovaci.

Foile ungureşti sunt tare necăjite, că conducătorii poporului slovac nu se mai astimpără, ci mişcarea de redşteptare naţională, pe care au pornit-o de curând, o împing mereu înainte, în mijlocul unei mari însufleţiri a poporului lor!

Mişcarea au început-o, cum am mai spus, prin *adunări populare*, în care iau înţelegere cu poporul asupra ţinutei ce se urmeze de vor fi alegeri noue de deputaţi pentru dietă.

Ştiu şi Slovaci, că cu toată întrepunerea lor în alegeri, nu vor pute schimba faţa dietei ungureşti de azi, dar' cum ei n'au hotărît, ca bună-oară noi Români, reţinere dela alegeri de deputaţi să folosesc de aceste prilejuri,

mai mult pentru alt scop, decât cel al alegerilor însesi.

Foaia lor naţională »*Narodny Novini*« (adeacă »*Gazeta poporului*«) spune apriat în nrul seu dela 20 Iulie, că aceste adunări sunt o *şcoală*, în care poporul să fie pregătit a-şi cunoaşte *drepturile* şi *datorinţele* faţă de alegeri (alegeri în comună, în comitat şi pentru dietă), dar' mai ales a-l face să-şi cunoască *fiintele* şi *doririle naţionale*, pe cari trebuie să le spriginească prin participarea la alegeri de slujbaşi în comună, la comitat şi la dietă.

Şi adunările conchimate (dintre cari unele au fost oprite) au reuşit aşa de bine, că foile ungureşti vorbind de ele, nu-şi pot stăpâni amărăciunea, vorbesc par'că ar ave o pară amară în gât...

Şi e foarte frumoasă şi bună înţelegerea între poporul şi inteligenţa slovacă în jurul acestei mişcări naţionale. Asta se poate vedea bine, privind de pildă numai programul unei adunări, ce e convocată pe una din zilele acestea (30 Iulie). Eată cine şi despre ce se va vorbi acolo:

Ântăiu şi 'ntăiu adunarea e conchimată de *preotul* local (*Andrieu Hlinka* din *Turaveche*), şi vor vorbi într'insa: *advocatul* *Rudolf Marcovici* despre însemnătatea alegerilor de slujbaşi în comună, în comitat şi de deputaţi la dietă; *preotul* *Hlinka* despre legile politice-bisericeşti, a căror schimbare o cere poporul slovac; *preotul* *L. Ciulic* despre legea de naţionalităţi; *medicul* *Iuliu Marcovici* despre dreptul de tipărire (libertatea presei) şi despre dreptul de intrunire.

Precum vedem, un program bogat şi luând parte la el cărturari de toate stările, cari vin să lumineze poporul.

E frumoasă această mergere mână în mână a inteligenţilor slovaci, şi şi mai frumoasă *ascultarea ce li-o dă poporul*, alergând la glasul lor chemător, — şi noi o scoatem asta la iveală ca un indemn pentru poporul nostru, ca să fie şi el asemenea următor glasului inteligenţei noastre celei care adevăratul bine 'i-l doreşte, şi acolo unde il va chema, să meargă; unde îi va zice că *se nu meargă*, apoi *se nu meargă!*

Căci prin asta ne arătăm tari în faţa duşmanului.

Eată Slovaci abia încep o mişcare mai frumoasă, şi foile ungureşti cu mult necaz spun, că: »*Pofta de politisat a Slovacilor*

a hotarului cu ocaziunea comasărilor, şi poate cu drept cuvânt. Dar' de s'ar plânge, nu fără cauză s'ar plânge someşenii nostri dintre *Beclean* şi *Dej* contra comasărilor. Că atât este de băţetoare la ochi împărţirea hotarelor p'aici, încât ori-ce străin, ce vede tot şesul cel frumos al Someşului, de ambele părţi dela drumul ţerei, jur-împrejurul satelor, până în deal spre nord, ear' spre sud până'n linia căii ferate, văzând acest *sîmbure de loc* tot formând mari complexe boiereşti, laburi cât vezi cu ochii, exclamă fără voe: şi poporul nu se revoaltă? Nu nici ţipă? Da, nu se revoaltă, nu nici ţipă, că ştie că cei-ce au făcut comasările astfel, sunt străini, sunt domni mari, cari ţin şi între ei şi cu ei ţine şi judecata, şi ministerul, şi împărăţia şi D-zeu sfântul. Nu se văieta, dar' s'ar văieta de sigur dacă cineva de-ai lor le-ar fi făcut aceste comasări *drepte*, prin care ei, mititeii posesori sunt depărtaţi în fundul hotarului, ear' boierii, marii proprietari sunt cu tablele lor cele de *sute de jugere* jur-împrejurul satelor; atunci s'ar văieta şi ar ţipa.

Să ne abatem o leacă dela temă. Zice, că într'o făurişte se bătea fer şi

aur în una şi aceeaşi casă, numai cât la nicovale deosebite. Ferul sub loviturile ciocanelor făcea o larmă, ţipa, se văieta, de sta lumea-n gura lui; aurul răbda şi tăcea, cu toate-că pe el poate îl bătea mai tare, că se lăţise ca frunza cea mai subţire, de bătut ce era. Dar' dela o vreme nu se putu răbda aurul să nu zică ferului: »Dar' tu ce te mai boceşti atâta? Să-ţi fie chiar ruşine! Nu vezi cum rabd eu?« — »Tie 'ţi-e lesne a răbda, — răspunse ferul, — că pe tine te bate un străin, dar' pe mine mă bate fratele meu, şi se nu ţip?...«

(Va urma).

RIS.

Nici dintr'a altuia..

Un Ţigan fiind în mai multe rînduri prins cu furtul, năcăjit zise:

»Vai de noi, acum am ajuns vremea, de nici dintr'a altuia nu poţi trăi, decum din al tîu.«

Împart. de I. P.

crește mereu, în urma adunărilor celor de până acum, ținute parte cu isbândă de jumătate, parte cu *isbândă deplină!*

Și trebuie să fie lucru mare, când chiar aceste foi, cari mult adevăr despre noi îl tac, se ved silite a spune, că unele adunări de învățare a poporului, au avut isbândă *deplină*, acestea trebuie să fi fost *strălucite*, ear' cele despre care spun că »de jumătate«, acelea au fost și ele depline!

Noi ne bucurăm, că Slovaci dau frumoase semne de viață națională, căci nu e departe timpul când ne vom avânta earăși *cu toții*, toate popoarele nemaghiare, în luptă națională nouă, și pe atunci vedem că vom ave în Slovaci tovarăși și mai buni și mai aprigi, decum avurăm în trecut.

Scrisori către popor.

IV.

Șomcuta-mare, 14 Iulie 1899.

Iubite prietene! E timpul petrecerilor, al balurilor, adunărilor și concertelor, cari și la noi Români au luat un curs în adevăr îmbucurător, — cu toate-că viața și traiul nostru ca cetățeni sunt supuse multor prigoniri, suferințe și amărăciuni, în multe și felurite moduri.

Preoțimea noastră, de un timp încoace stă față în față cu ispita banului numită »ajutor de stat« ori »mila împărătească«. O ispită mai draconică ca aceasta nici că se poate cugeta, bine știind că ce înrîurire a avut și are banul, fie acela argint, aramă ori hârtie, asupra bietului muritor. Dovadă ne pot fi întâmplările zilnice, dar' mai ales pățania lui Iuda, care pentru 30 de arginți a vândut pe învățătorul seu, ear' lui își puse ștreangul de grumazi.

Dascălimea noastră, tot așa e mormită în multe forme, ba cu premii, ba cu tot felul de făgăduieli, numai ca să poată fi înstrăinată și împedecată dela împlinirea datorințelor particulare ce le are față cu neamul din care face parte. Vom vedea mai târziu cum vor ști lupta și a învinge aceste ispite, atât preoțimea cât și învățătorimea noastră. După-cum merg lucrurile, bucurie trebuie să cuprindă sufletele noastre, văzând că mulțimea oamenilor noștri puși în cumpăna ispitelor, urgisesc dela sine momelile puse la cale într'un mod așa de meșteșugit dar' nefiresc, dejositor și slugarnic. Cei slabi de ânger sunt puțini, așa că nici cel necurat, nu mult se poate bucura de turmă, cu atât mai puțin de prețul ori valoarea lor, fiind numai niște drojdii, cari numai lăpădate sunt bune din sinul masei sănătoase.

Între așa împrejurări trăind, ne cade bine câte o zi de bucurie, zi de veselie, cu prilejul căreia nu numai că ne petrecem — cum li-s'ar părè unora — dar' ne mai și sfătuim și încurajăm asupra lucrurilor bune și folositoare, cum și a suportărei necazurilor de cari alții ne fac parte în măsură destul de mare.

Și să mă crezi, iubite prietene, adunările multe, petrecerile cu joc și concertele ce se aranjează în toate părțile de Români, în butul rêuvoitorilor, ne sunt dovada cea mai vie, ca Românul n'a fost, ci are să fie.

Ai cetit și cetești zilnic, că nu numai în orașe, ci și în satele mai de frunte,

poporul nostru face petreceri naționale, unde se cântă horile lui și cântecele vitejești, se vorbește despre înaintarea lui în toate ramurile vieții, se arată jocurile, portul și datinile, — ba se învață poporul la regulile vieții sociale, petrecându-și în mod cinstit, nu ca și prin bârloagele puturoase ale cărcimelor jidovești.

Un fapt salutar și vrednic de urmat e acesta, de care trebuie să ne însuflețim toți, căroră ne place a ne bate piepturile că dorim binele poporului, căci pătura cea cultă, inteligența noastră și până acuma a avut vrednicia de a ține umăr cu ori-care din celelalte neamuri ale patriei în toate privințele. Pe viața socială a poporului nostru s'a pus prea puțină luare aminte în trecut, ceea-ce datori suntem a o face de aci încolo. Când vedem o comună întreagă adunată în petrecere la un loc, unde în frunte cu preotul, învățătorul și fruntașii satului »bătrâni, bărbați, juni, tineri« își petrec la olaltă, joacă, toastează, cântă și se veselesc frățește... oh! atunci trebuie să fim cuprinși de cea mai mare bucurie.

O astfel de zi înveselitoare am avut noi în 25 Iunie c., când s'a ținut petrecerea și concertul aranjate de »Reuniunea română de cântări a plugarilor din Șomcuta-mare. A fost o petrecere populară; însă ilustrată cu prezența unui număr de inteligență din loc, pot să zic tot ce are Șomcuta mai de valoare, mai scump și prețios.

Află, iubite prietene, că în aprecierea reușitei concertului coriștilor mei, nu mă pot pronunța, căci lauda de sine nu miroasă. Însă aplausele și gratulările mai ales a străinilor împărtășite mie și coriștilor, mă îndreptătesc a crede și a te asigura, că reușita a fost foarte bună. Venit curat încă am avut 57 fl., din cari jumătate s'au dat fondului reuniunii, ear' jumătate coriștilor. Durere, preoțimea noastră din Chior, afară de prot. locului Ioan Sârb, nici barem un preot nu ne-a onorat cu participarea.

Ascultă-mă acum să-ți povestesc despre alții, ceea-ce o fac mai cu mare plăcere. Anume am a-ți împărtăși de astă-dată ceva despre balul »corului de plugari« din comuna Vișmortul, ținut în 18 Iunie, a doua zi de Rosalii, la care am luat parte și eu cu familia.

Am plecat de aici cu trenul de 2 ore d. a. și la 4 ore am sosit în comuna Pomii, unde trebuind a părăsi trenul am poposit la tinerul și harnicul învățător fost elev al meu George Zah, care cu dragălașa-i soție ne-a primit cu mare bunăvoință.

Elie Pop.

(Va urma).

SCRISORI.

Din Șomcuta-mare.

— 11 Iulie 1899.

Așa se vede, că în era constituțională de astăzi, la noi Români nici petrecerile de joc și concertele aranjate de Reuniuni constituite pe baza statutelor aprobate de ministru nu ne sunt scutite de șicanările și șovinismul unor mameluci, cari vreau a-și câștiga merite patriotice cu ori-ce preț.

Așa am pățit-o noi cu petrecerea și concertul aranjate de »Reuniunea română de cân-

tări a plugarilor din Șomcuta-mare« la 25 Iunie a. c.

Cu 6 zile înainte de terminul petrecerei, când am însinuat-o primăriei comunale, în loc de concesiune mă trezesc cu o opreliște dela solgăbireul, în care oprește petrecerea, pe temeiul, că »Reuniunea« nu e înștiințată, apoi fiindcă în program este și cântecul *Deșteaptă-te Române*.

Învitățile erau trimise toate și dispozițiile pentru petrecere și concert făcute.

Am alergat la oficiul protopretorial cu statutele și l'am convins că Reuniunea noastră de cântări e aprobată după toate prescisele legilor în vigoare, despre ce și d-sa are cunoștință, luând parte din oficiu și la adunările noastre generale.

Cu atâta încă nu s'a îndestulit a ne da concesiunea, ci numai dacă din programul concertului vom lăsa afară punctul 1. »*Deșteaptă-te Române*«. După consultare cu dl. preș. al Reuniunii, am fost siliți a ceda*) și așa ni-s'a dat concesiunea. Eată, on red., în ce mod ne putem noi desvolta, validita — ba și petrece câte o zi bună, pe banii noștri și în patria noastră pentru a căreia apărare sacrificăm munca și sângele nostru!

Petrecerea și concertul au succed bine, cu toate-că oșpetii au fost numai din loc, cu excepția a 3 coriști din Vișmort și a câțiva tineri din jurul Șomcutei.

Am avut un venit curat de 57 fl., din cari 24 fl. 20 cr. a intrat în fondul Reuniunii, ear' 32 fl. 80 cr. s'au împărțit coriștilor și mie.

Suprasolviri au incurs dela: Ioan Szabó, corist din Vișmort 50 cr.; Iosif Pop, cons. reg. și advocat în loc 50 cr.; Daniel Kovács, comerciant în loc 25 cr.; Nicolae Nilvan, adv., preș. Reuniunii 1 fl. 25 cr.; Drd. Aurel Nistor 50 cr.; Augustin Dragoș din Hideaga 1 fl.; Susana Pop n. Saplanțai 50 cr.; ved. Ghițiu, dascăliță 50 cr.; Dr. Victor Nilvan 1 fl.; Vasiliu Dragoș, advocat, not. Reuniunii 50 cr.; Cséh Károly, comerciant 25 cr.; Nyegrai Ferencz, of. 20 cr.; Bocsanczy Todor, primar comunal 50 cr.; Veszprémi 50 cr.; Eötvös Robert, pretor 50 cr.; Kovács, fönök 50 cr.; Dr. Olsavsky Gyula, adv. 50 cr.; Ludovic Man, apotecar 1 fl.; Véber Ignacz 10 cr.; Ioan Pop, amplotat la monetărie în București 10 lei.; familia Hujer 5 lei.; Roman 2 lei.; Todor Ilie, inv. în Selsig 20 cr.; Barna Benő, not. com. 50 cr.

Primească și pe această cale sincerile noastre mulțumiri toți aceia cari se interesează și spriginesc corurile de plugari.

Elie Pop, dirig. corului.

Împărăteasa-Regină Elisabeta.

— Vezi ilustrația. —

Anuarele sau programele școalelor noastre de mijloc (cum sunt gimnasiile, școalele de fete etc.), ce au eșit acum de curând și dau seamă despre lucrările anului școlar trecut, cuprind și aduceri aminte despre Împărăteasa-Regină a noastră, *Elisabeta*.

Se știe, că Împărăteasa a fost străpunsă cu un pumnal, departe de patrie, în Helveția, la 10 Septembrie anul trecut. Împărăția habsburgică a fost cuprinsă de jale adâncă și la aceasta au luat parte și așezămintele noastre culturale, aranjând *sêrbări școlare de jale*.

Aceste sêrbări sunt descrise acum în programele școalelor noastre, ear' în programa gimnasiunii din *Beius* se alătură la descriere și portretul Reginei, pe care îl dăm și noi în nrul de față

*) Destul de rêu, căci poesia »*Deșteaptă-te române*« nu este poesie oprită. Red.

PARTEA ECONOMICĂ.

Îmblătitul.

Cu privire la îmblătît avem sã ne însemnãm trei lucruri mai de cãpetenie, și anume: timpul cãnd avem sã îmblãtim, locul unde avem sã îmblãtim și modul cum avem sã îmblãtim.

Ce se ține de timp, aceea o știe fiecare econom, cã îmblãtitul nu se poate face decãt pe timp frumos. Pe timp ploios nu este cu sfat a îmblãti, deoparte pentru-cã apa poate sã pãtrundã în șirã și astfel sã le strice, de altã parte, pentru-cã se pot uda și cãlca sumedenie de grãunțe.

De aceea și auzim cu prilejul îmblãtitului adese-ori zicẽdu-se: »cã de-ar ști plugarul cãte grãunțe sã risipese pãnã-cãnd le așează în coș, ar sta în cumpenã, cã oare sã mai semene ori nu?»

Locul unde sã sãvîrșește îmblãtitul este îndeobște aria șurei. Aceasta încã trebuie sã fie pe timpul îmblãtitului bine curãțitã și pe unde e stricãtã lipitã cu pãmẽnt, apoi ciruitã, dacã cumva nu este poditã cu scãnduri, pentru-ca sã nu se amestece grãunțele cu pãmẽnt sau țerînã și sã nu între prin gãurile și crepãturile fãcute în decursul anului.

Ariile șurilor, pe la cei mai mulți din economii noștri, nu sũnt destul de mari ca se poatã încãpea pe acelea atãt mașina, cãt și grãul îmblãtit, de aceea, acelea pe timpul îmblãtitului mai trebuie lãrgite încãtva și afarã din șurã, ca sã nu cadã grãunțele în țerînã și prin iarbã. Aria fãcutã dinaintea șurilor încã trebuie mai ântãiu curãțitã de iarbã, ear' dupã aceea ciruitã cu pãmẽnt și ballegã.

Ariile șurilor la economii noștri, pentru aceea au fost fãcute pãnã acum așa mici, fiindcã îmblãtitul se fãcea pãnã bine de curẽnd cu îmblãciful de mãnã, pentru care nu se recerea atãta loc.

Al treilea lucru de cãpetenie la îmblãtit este modul cum se face acela.

Pãnã bine de curẽnd îmblãtitul se sãvîrșea, în lipsa mașinilor, cu îmblãciful de mãnã. Chiar și astãzi economii mai sãraci, cari au puțin de îmblãtit, mai îmblãtesc în modul acesta.

Dar' îmblãtitul cu îmblãciful a avut și are acea scãdere, cã deoparte este tare ostenitor, de altã parte e și fãrã spor și cãnd snopii nu sũnt bine uscați, nu se poate nici îmblãti cum se cade, așa cã mai rãmãn destule grãunțe prin paie.

Scãderile acestea le-au delãturat mașinile de îmblãtit, cari mai la început se învîrteau de cãtrã lucrãtori, ear'

astãzi sũnt trase de puterea vitelor sau mĩnate de abor și electricitate.

Între mașinile acestea, pentru o parte a economilor noștri, sũnt mai bune cele trase de puterea vitelor, cari deși nu aleg grãunțele din pleavã, totuși sũnt destul de spornice și nu sã recer atãția lucrãtori, ca la cele de foc.

Mașinile de foc, ce e drept sũnt foarte spornice, dar' pentru micul agricultor ele au și unele scãderi. Deoparte pe unde se îmblãtește în comunã, ear' aceasta nu e așezatã pe loc șes, transportarea lor dintr'un loc într'altul este împrunatã cu mari greutãți, de altã parte nu se prea plãtește așa bine nici mutatul dintr'un loc într'altul, pentru îmblãtitul de cãteva ore. Afarã de acestea, cãnd suflã numai ceva vântul, pot deveni și primejdioase, fiindcã ușor se poate aprinde din ele.

Împãrãteasa-Reginã Elisabeta.

Aceste scãderi s'ar putã încunjura prin aceea, ca mașina de foc sã se așeze undeva în câmp și fiecare econom sã ducã acolo bucãtele ce le are de treerat.

Dar' acest mijloc de îmblãtit încã nu este tocmai recomandabil pentru micul econom, cãci îi dã prea mult de lucru și pe lãngã aceea își mai risipește sumedenie de grãunțe, apoi paie, țãrnoamea și plevele.

Mașina mĩnatã cu foc sau electricitate este bunã mai cu seamã pentru marii proprietari, cari îmblãtesc cu sãptãmãnilor, ba unii poate și cu lunile. Pentru micul agricultor, dupã-cum am vëzut, ea are unele scãderi, de aceea nu se poate întrebuița cu succes.

Precum la îmblãtitul cu mãnã, îmblãtitorii trebuie sã aibã deprinderea de lipsã, ca sã știe alege, felezuiascã și

vẽnture grãunțele îmblãtite, așa se recere și dela conducãtorii mașinilor, ca aceea sã le știe așeza potrivit la fața locului, ca vitele sã poatã trage fãrã a se prea opinti, apoi tabla de deasupra sã stee așa aproape de dobã, dupã-cum sũnt de mari și grãunțele, ce voim a îmblãti.

Și tocmai aici se fac cele mai multe greșeli pãgubitoare pentru proprietarii cari au sã îmblãtescã, fiindcã conducãtorii mașinilor de pe la sate, partea cea mai mare nu au nici o pregãtire de Doamne-ajutã, ci sau cã prea strĩng tabla lãngã dobã și astfel zdrobesc o parte din grãunțe, sau nu o strĩng destul și atunci grãunțele trec neîmblãtite în paie și astfel se face daunã însemnatã celor ce îmblãtesc cu asemenea mașini neregulate cum se cade.

Conducãtorii mașinilor de foc, avẽnd o pregãtire mai bunã în privința aceasta, sãvîrșesc mai bine îmblãtitul și nu se prea pot întẽmpla asemenea daune, decãt poate atunci, cãnd aceea nu au destulã bãgare de seamã.

La îmblãtitul cu mașina trasã de vite, economul trebuie sã mai bage de seamã și la lucrãtori, și anume cã acestia sã scuture cãt de bine paie de grãunțe în arie și numai dupã aceea sã le ducã și așeze pe șira de paie, care de sine se întelege, încã trebuie fãcutã de un lucrãtor pricepãtor, cãci altminterlea ușor se poate rãsturna sau poate pãtrunde apa în ea și astfel paie se pot strica cu desãvîrșire.

Grãunțele îmblãtite cu mașina de foc es alese și cernute de pleavã, cãzẽnd de-adreptul în saci, cu cari apoi se cãntãresc și se așează în coșuri sau hambare. Cele îmblãtite însã cu mașinile de mãnã sau trase de vite, trebuie mai ântãiu vẽnturate, apoi cernute și treerate și numai dupã aceea se așează de ispravã la locul lor cuvenit.

Acestea sũnt recerĩțele mai însemnate la îmblãtit, recerĩțe, pe cari dacã economul le bagã bine în seamã, poate sãvîrși îmblãtitul cu spor și fãrã nici o daunã pentru el. I. G.

Stirpirea șoarecilor.

Șoarecii de casã, ca și cei de câmp sũnt niște animale foarte stricãcioase economilor noștri, de oare-ce pe unde se incuibeazã într'un numãr mai mare, fac o adevãratã pustiire prin mãncarea și zdrobirea bucatelor de acasã sau de pe câmp. Ei se sporesc într'un numãr de necrezut. O singurã pãreche poate da naștere într'un an la 200 de pui.

De aci ne putem explica foarte ușor, cum se pot înmulți de tare șoarecii și ce ar fi dacã de pildã pe cei de casã

nu 'i-ar mai stîrpi pisicile și un soi de câni mai mici de casă, ear' pe cei de câmp aricii, vulpile, șerpui, barzele, bufnițele ș. a.

Șoarecii de câmp pe unde se încuibeză sînt adevărate lăcuste, fiindcă ei rod nu numai sēmănăturile, ci și peste fēnațe fac cărări bătucite și le găuresc ca pe ciur, încât cu timpul pierе toată verdeața de pe ele. Pustiirea lor își ajunge culmea pe toamnă, când s'au sporit într'un număr mai însemnat și se pregătesc pentru iernat.

Și până acum s'au cercat fel și fel de mijloace pentru stîrpirea șoarecilor. Între aceste a fost și strichninul, un fel de otravă, în care se înmuiau grăunțele de ovēs și apoi se puneau prin găurile pe unde umblau șoarecii. Dar' în cele din urmă s'a adevărit, că otrava aceasta are și unele scăderi: deo parte la grăunțele înmuiate în acea otravă pot să ajungă și unele pasēri, de altă parte nu se prea poate procura nici de prin apotece așa ușor, decât cu adevărită oficioasă, dela primăria comunală.

În timpul din urmă profesorul Löffler din Greifswald, în Germania, a făcut o încercare cu privire la stîrpirea șoarecilor, care a avut deplin succes. Anume învățatul profesor a luat de pe câmp un șoarece, care a pierit de oarecare boală lipicioasă, a desfăcut pântecelacele aceluia și în mațele lui a aflat un animalcul sau baccil, pe care el 'l-a numit: baccilus typhi murium, sau baccil de tifus pentru șoareri. Pe acest baccil l-a mai înmulțit apoi pe cale măiestrită și 'l-a dat în urmă altor șoareci sănătoși închiși în colivie, pe cari 'i-a succes a-'i omori cu desăvîrșire. În urmă a scos baccilul și din acestia și mai înmulțindu-'l pe cale măiestrită, a putut obține un fel de materie lipicioasă, care nu era altceva decât un fel de coleră pentru șoareci.

Profesorul Löffler a avut apoi prilej, ca să-'și pună noua sa invențiune la probă, și anume: în anul 1894 ivindu-se mulțime de șoareci pe câmpul Tesaliei, încât amenințau cu pustiire toate recoltele, a fost chemat de cătră guvernul grecesc ca să facă o încercare cu baccilul numit de coleră. Încercarea lui a avut succesul dorit și spre mirarea tuturor, câmpurile Tesaliei au fost curățite de șoareci.

Procedura lui Löffler nu a fost tocmai așa de grea. El s'a apucat și cu baccilul adus de acasă a fert mai multă zamă de carne, de flori și de frunze de fēn. În zama aceasta a înmuat apoi miez de pâne, pe care 'l-a pus în găurile șoarecilor, așa ca să nu-'l ajungă soarele, de oare-ce acesta prin razele lui ar fi putut nimici baccilii aflători pe acela.

Șoarecii de câmp aflători în acele găuri, dând peste miezul de pâne 'l-au mâncat lacom și îndată s'au bolnăvit așa, că în decurs de câteva zile au trebuit să se prăpădească. Alți șoareci sănătoși dând peste cei bolnavi sau morți și voind a-'i scoate afară din gaură, sau poate chiar a-'i mânca, s'au bolnăvit și ei de aceeași boală și în scurt timp s'au pustiit toți șoarecii de pe câmpul acela, parte prin găuri, parte după-ce au eșit afară la suprafața pământului. Timpul

cel mai potrivit pentru stîrpirea șoarecilor s'a adevărit a fi primăvara, când adevă nu prea au ce mânca.

Pe urma încercărilor lui Löffler s'a luat apoi și directorul stabilimentului economic de chemie din Viena, Dr. Cornauth, care a ajuns la aceleași rezultate, așa că astăzi baccilul acela lipicios pentru șoareci se poate produce și pe cale măiestrită și se poate procura nu numai dela unele stabilimente de chemie din patrie, ci chiar și de pe la mai multe apotece mai însemnate, pe lângă o adevărită oficioasă din partea diregătoriei comunale.

Nutrirea galițelor.

Nutrirea puilor de găină.

După-ce puii es din ouē, cojile se de-părtează de sub clocă, ear' ei se mai lasă acolo în cuib, timp de două zile, ca să se întărească bine. După două zile se pot lua de pe cuib și se pot așeza într'un loc mai călduros, unde li-se dă și câte ceva de mâncare.

Măncarea cea dintăiu și cea mai bună pentru puii de găină este făina de cucuruz sau orz feartă în lapte dulce, din care apoi se amestecă un fel de mămăligă (smintit), care li-se pune spre nutrire. La o săptămână li-se mai poate da apoi și câte o mâncare de mălaiu mērunt pe zi, care-'i întărește și ajută mistuirea, câte o mâncare de cartofi ferți și presărați cu făină, brânză de vacă, carne feartă și pisată ș. a.

Pe lângă mâncare puii de găină trebuie să mai fie și adăpați la timp. Adăpatul urmează după săptămăna dintăiu, căci mai nainte nu beau apă. Adăpatul trebuie să se facă totdeauna cu apă ceva mai stătută, căci adăpându-se cu apă prea rece puii răcesc și se cufuresc. Peste tot răceala puilor de găină nu le face bine. De aceea pe timp ploios și rece trebuie să se țină într'un loc mai svētat și scutit de vēnturi și curențe de aer și pe unde umblă ei să se aștearnă paie de grău sau de orz, ca să nu răcească la picioare și să aibă și unde scormoni până stau acolo. Unii crescători practici de pui de găină susțin, că timp de două săptămăni, când pământul e rece, ar fi chiar primejdios, ca să lași puii să umble pe afară.

Nutrirea puilor de găscă și rață.

Puui de găscă și rață la o zi după-ce es din găoace, se pot nutri cu smintit de făină sau tărīte, în care li-se mai pun și frunze de sălată tăiate mērunt, trifoiu, luțernă ș. a. Puui de găscă la o săptămână, une-ori și mai curēnd se pot scoate la pășune, unde trebuie să aibă și apă curată de beut. Iarba unde pasc puui de găscă să nu fie prea mare, ca să le ajungă la foale, căci când e udă sau cu rouă pe ea și aceia răcesc și se cufuresc. Puilor de găscă le place să pască iarbă și apoi din când în când să fugă la apă și să bea.

Rățele, fiindcă nu clocesc, ouēle lor se pun sub găini. Puui de rață îndată-ce es din ou trebuie să aibă apă nu numai de beut, ci și de scaldat. Nutremēntul lor este ca și al puilor de găscă: smintit de făină amestecat cu frunze de sălată, trifoiu sau luțernă tăiate mērunt. În zilele dintăiu li-se mai pot da și câteva ouē ferte amestecate în frunze de sălată. Puui de rață au lipsă totdeauna de apă proaspătă și curată. De aceea creșterea lor se poate face mai cu succes numai în apropierea vălilor și riurilor, unde încă își află o parte a nutremēntului lor.

Nutrirea puilor de curcă.

Puui de curcă să cresc foarte anevoe, de aceea să vedă așa rar în curțile economilor nostri. Îndată-ce es din găoace și umblă după mâncare. Cea mai bună mâncare pentru puui de curcă sînt ouēle ferte tăiate mērunt, lângă cari li-se pune totdeauna și apă bună de beut. Puui de curcă sînt foarte gingași, de aceea în două săptămăni nu trebuie lăsați prin ploaie sau rouă. După două săptămăni se pot lăsa prin grădină sau pe altă pășune, când timpul e frumos, unde încă află vermuleți și musculițe cu cari asemenea să nutresc foarte bine. Pe timpul acesta li-se subtrage nutremēntul de ouē ferte și să începe nutremēntul de mălaiu fert, orz fert, tărīte de cucuruz, miez de pâne cu lapte, lapte acru, brânză ș. a. La două luni puui de curcă capătă o boală, care ține până-ce le ese creasta. Pe timpul acela trebuie nutriți din nou mai bine, și anume: cu ouē ferte, miez de pâne și puțin vin. Afară de aceasta trebuie feriți de umezeală și răceală, ear' curcanii bătrăni trebuie aleși din cei tineri, căci aceia se aruncă une-ori asupra puilor atacați de boală și-'i omoară îndată.

SFATURI.

Gunoiu pentru legume.

Între deosebitele gunoaie, cari se întrebuințează la legumi, locul cel dintăiu se cuvine gunoiului provenit dela vitele cu coarne. Gunoii provenit dela cai, oi și capre fiind prea cald și aspru nu este tocmai de recomandat, ear' cel de porci, fiind cam rece, asemenea nu este bun. Gunoii provenit dela pasēri de casă, cel adunat de pe drumurile mai umblate din comună, apoi cenușa, funinginea, compostul ș. a. asemenea sînt gunoaie bune pentru legume.

Gunoii provenit dela vitele cornute este mai bun în stare putrezită. Gunoii, precum și săpatul locului pentru legume, trebuie să se facă îndeobște toamna.

Stîrpirea furnicilor.

Furnicile năvălesc pe timpul căldurilor mai mari, nu numai asupra altoilor din grădini, ci chiar și asupra plantațiunilor de arbori de pe strade și marginea drumurilor. Pricina acestei năvăliri este mierea de rouă, ce o depune pe frunzele arborilor așa numitul păduche de frunze. Furnicile îndată-ce află undeva miere de aceea, năvălesc asupra pomilor sau arborilor și deodată cu aceea nimicesc și alte insecte și omide ce se află acolo. Prin această lucrare a lor ele devin încâtva folositoare. Dacă însă vedem, că năvălirea furnicilor pe pomi și plantațiuni devin stricăcioase, atunci le căutăm locuințele (mușinoaiele) lor, le împrăștiem, ear' locul aceluia îl opăim cu apă ferbinte sau aprindem foc pe aceea. Unii grădinari mai preseară la rădăcina pomilor și pulbere de var nestîns sau cenușe de lemn cernută, sau fac câteva inele de cleiu pe trupina pomilor, ca să nu se mai poată urca pe aceea.

Apa de beut.

Beutura cea mai sănătoasă și cea mai întrebuințată este apa. De aceea e bine să cunoaștem când e bună sau nu, de beut.

Apa bună de beut e limpede, rece, fără culoare, fără miros și are gust plăcut. În ea legumele ferb ușor. Apa cea mai bună este cea de isvor. Și apa de fântână e bună,

ȘCOALA ROMÂNĂ.

Ceva privitor la chestiunile noastre școlare.

Disertațiune de Elena Biju, învățătoare în Caransebeș.

(Urmare).

II.

Până aci am privit școala poporală ca loc de educațiune pentru generațiunea nouă. Dacă în cele următoare vorbim și despre învățământ, vedem că scopul învățământului în școala poporală, nu este numai educativ, ci și instructiv. Învățătorul trebuie să învețe educând sau să educă învățând pe școlarii sei și acesta este adevăratul scop, pe care ar trebui să-l urmărească școala poporală.

Dacă voim ca învățământul să se numească educativ, atunci el trebuie să fie veritabil, practic, clar și durabil.

1. Veritatea învățământului.

Pentru-ca învățământul să fie veritabil, să recere ca conținutul prelegerei să fie veritabil. Conține prelegerea date false, atunci învățământul nu are scop cultural, căci învățătorul nu e pus ca să îngreuneze spiritul copilăresc cu date false, ci să-l aducă la calea adevărului. Să nu spună multe, dar' ce spune să fie adevărat. Învățătorul să se ferească de cuvinte cu mai multe înțelesuri și de fraze goale. Copilul trebuie, la fiecare cuvânt al învățătorului să știe ce are de cugetat.

Pentru-ca învățătorul mai sigur să-și ajungă scopul să recere, ca el să se folosească de manuale bune, să-și facă preparațiunea în scris și dacă obvine vre-o greșeală în decursul prelegerei, el să nu treacă indiferent mai departe, ci să o recunoască și să o îndrepte.

Veritatea este atestatul unui suflet curat, unei inimi nobile și a armoniei între D-zeu și om. Ce este adevărat este și natural, ce este natural este adevărat.

2. Practicitatea învățământului.

Având școala poporală să se îngrijească de cultura puterilor intelectuale, ale copiilor, trebuie învățătorul să facă învățământul practic. Practicitatea învățământului depinde dela conținutul și forma lui.

a) vorbind despre conținut trebuie să fim cu considerare la alegerea și împărțirea materiei de învățământ.

La alegerea materiei de învățământ învățătorul practic grijește mult, ca să aleagă ceea-ce contribuie mai mult la cultura neamului nostru, după aceea grijește mai departe, ca cugetarea, vorbirea, cetirea, scrierea și socoteala să fie bine exercitate. Dacă greșește aici, greșită este basa culturii omenești.

Este o împrejurare tristă a timpului nostru, că prin grămădirea de material din tot felul de obiecte de învățământ se perd acele elemente culturale, cari fără osebire ar trebui să fie însușite fiecărui om.

Pentru-ca materia de învățământ să se propună în măsură asemenea, învățătorul practic face împărțirea după un plan mai natnte statorit și nici-când să

nu se abată dela principiul pedagogic că: mai bine mai puțin, dar' acel puțin să fie bine ales și bine înțeles;

b) nu este de ajuns, ca conținutul să fie practic dar' și metoda.

Metoda cel mai practic este cel natural. Dacă el nu corespunde naturii omenești, puterilor intelectuale ale copiilor și naturii obiectului, care se propune, atunci, fie rezultatul acelei propuneri ori-cât de favorabil, metoda nu se poate numi practic.

Natura este mai tare decât omul, ea își are legile ei proprii și prin ele domnește. Numai pe acela îl ascultă natura, care mai nainte a ascultat de ea. Calea cea adevărată la învățământ este dar' și aici observarea naturii.

3. Claritatea învățământului.

Ca învățământul să-și ajungă întru toate scopul, el trebuie să fie și clar. Pentru-ca învățământul să fie clar, învățătorul bun trebuie să aibă în vedere următoarele principii:

1. predarea să fie intuitivă;
2. dezvoltarea să fie genetică;
3. cursul să fie firesc.

1. Pentru-ca să se mărească energia și interesul școlarii pentru învățământ, să recere ca învățătorul să expună școlarii sei lucrul despre care este vorba. Școlarii să cuprindă bine cu ajutorul simțurilor lor singuraticile părți ale obiectului expus. Ântâiu intuirea părților singuraticice și după aceea pășim mai departe la priceperea întregului. Este un adevăr necontestabil, că tot efectul metodei elementare este intuițiunea. La intuire trebuie învățătorul să țină în încordare puterea de cugetare și judecată a școlarii sei, ca ei să câștige idei clare despre cele văzute și cunoscute, ca astfel, cele văzute și cunoscute să fie și bine pricepute. După aceea să grijească, ca cele pricepute să le știe școlarii lega așa în conștiința lor, încât la întrebarea învățătorului să urmeze răspuns cât se poate de clar și precis, ca de timpuriu să se dede să vorbească o limbă frumoasă și simplă și din ce în ce să se desvolte în ei tot mai multă energie, voe și interes pentru cele-ce vor urma. Așadară școlarii trebuie conduși dela concret la abstract, dela intuițiune la pricepere.

Priceperea este dar' rezultatul celor câștigate prin intuițiune, ea este produsul propriu al școlarii.

2. Pentru-ca învățământul să fie clar, să recere ca dezvoltarea să fie genetică. Dezvoltarea este genetică atunci, când învățătorul dă școlarii ocaziune a se cufunda în părți singuraticice.

Ori-ce pricepere, ori-ce lege, ori-ce regulă să se formeze înaintea ochilor școlarii. De aceea învățătorul trebuie să înceapă dela acele elemente prin cari mai ușor se ajunge la priceperea întregului. Învățătorul practic pune pond pe aceea, ca elementele învățământului să fie clare și precise, fără de ce priceperea întregului e cu neputință. Cu cât învățământul este mai elementar, cu atât mai de durată este el. (Va urma).

dacă nu e sălcie și dacă în jurul fântânilor nu sânt locuri nesănătoase. Riurile, cari trec mai cu seamă prin orașele mai mari, ne dau o apă rea și vătămătoare sănătății, din cauza murdărilor ce cuprind. În acest cas trebuie să filtrăm (curățim) apa prin niște aparate numite filtre. În lipsa lor o putem curăți ferbându-o sau bătându-o cu peatră acră.

Trupul nostru are întotdeauna lipsă de apă. Să nu bem însă prea multă deodată, mai cu seamă când sântem inferbentați, căci s'au văzut oameni îmbolnăvindu-se și chiar murind din această cauză.

Știri economice.

Boală de vite. În comitatul Mureș-Turda băntuie de câțva timp între vite boala de gură și de unghii, din care cauză foarte multe comune fuseseră puse la carantină. Acum boala fiind pe sfârșite, ear' în unele comune sfârșindu-se de tot, zilele trecute au fost scoase de sub carantină comunele Sovata, Măgheruș, Nyárad-Gálfalva, Nyárad-Szentimre, B.-Madaras, K.-Adorján, Cs.-Totfalva, Bőș și Bereș.

Pari de viie. Un abonent al foii noastre are lipsă de 20—30 mii de pari de viie. Aceia, cari au de vândut astfel de pari, sânt rugați a ne înștiința cât mai în grabă, spuind și prețul parilor, la o sută sau o miie etc.

Roada, în țările vecine cu noi stă astfel:

În *Serbia* grâul de toamnă e bun, cel de primăvară mai slab. Se așteaptă o roadă mijlocie bună.

În *Bulgaria* sēmănăturile sânt mijlocii, secerișul s'a început. Viile sânt frumoase, urezul și napii de zahar să desvolte bine.

În *România* seceta în cele mai multe părți a nimicuit grâul, săcara și rapița, precum și nutrețul; cucuruzul ici-colo să ține mai bine.

În țările *Austriei* în grâu va fi roadă mijlocie, cucuruzul s'a întârziat din pricina răcelilor, ovésul va da o roadă de mijloc; fēnul a suferit mult din pricina ploilor; poame vor fi puține.

Din viața animalelor.

Animale adoptate.

Se întâmplă și în viața animalelor, că un animal (dobitoc) adoptează (se ia de suflet) și crește pe un altul de alt soi.

În privința aceasta un veterinar (doctor de vite) francez a făcut o probă interesantă cu un miel rămas orfan, încercând să-l hrănească la o cățea. A pus mielul să sugă la cățea, ai cărei pui au fost pustiiți și îngropați. La început cățea era străină de miel, mai târziu însă, când avu lapte destul, s'a împăcat cu soartea și a lăsat pe miel să o sugă, ba 'l-a adoptat chiar. Cățea și mielul începură a se iubi atât de mult, încât »mama« grijea bine pe »fiul« seu. Era interesant să vezi, cum cănele, din firea lui sēlbatic, suferea cu cea mai mare blāndetă pe miel și cu câtă dragoste lingea pe micul animal, când acesta sătul sărea cu sburdālnicie încoace și încolo.

Din tractul Șomcutei și Nireșului.

Supraveghetori școlari. — Examen în Posta-Săpăia.

În prețuita »Foaia Poporului«, în un număr din a. c. s'a publicat raport și despre adunarea Reuniunii învățătoresți filiale din tractele protopopești Șomcutei și Nireșului-mare, azi conduse ambele tracte de Ioan Sêrbu, protopopul Șomcutei.

Amintita Reuniune filială, în adunarea sa ținută în anul trecut la Șomcuța, pentru înaintarea învățământului popular a ales 4 învățători, cari fură însărcinați cu supravegherea școalelor din tracte, fiind aceste împărțite în patru cercuri de supraveghere.

Între cei patru supraveghetori a fost ales și subscrisul și despre sarcina mie încredințată am raportat la timpul meu adunării. Despre acest raport voi scrie cu alt prilej. Acum vă împărtășesc un mic raport despre examenul din Posta-Săpăia, ținut în ziua de 14 a lunii lui Maiu, care era o zi de sărbătoare, și de altcum însă pentru amintitele comune era sărbătoare dublă, căci ziua examenului, har Domnului, în cele mai multe locuri, se ține de sărbătoare. Sala de învățământ era împodobită cu ramuri de arbori ear' padimentul acoperit cu iarbă verde; poporul era îmbrăcat în vestimente sărbătorești și adunat în număr frumos.

Era de față antistia comunală din ambele comune, apoi curatorimea bisericeii și senatul școlastic.

Cu conducerea examenului a fost încredințat dl. Ioan Simon, preotul local.

Examenul s'a început la 2 ore p. m. cu o cuvântare a dlui paroch, apoi a urmat examinarea din obiectele de învățământ. Elevii au dat răspunsuri foarte bune, cari au îndestulit publicul ascultător, ceea-ce s'a văzut de pe fețele lor vesele.

Domnul inv. Stefan Popu, ca să răsplătească osteneala elevilor le-a împărțit și niște premii de iconuțe colorate, spre marea bucurie a băieților.

M'am depărtat cu sufletul plin de bucurie, dorind din adâncul inimei, ca să se dea D-zeu mulți învățători nației noastre ca și cel din comunele amintite.

Ioan Belbe,
inv. și supraveghetor de școale.

Din Bihor.

Despre maghiarizarea școalelor din părțile bihorene »Tribuna« publică următoarele știri triste, ce 'i-le împărtășește un corespondent din partea locului:

Bihor, 14 Iulie n. d.

În jurul Orăzei-mari școalele de stat se sporesc în mod pe cât de îngrijitor, pe atât de revoltător. Am ajuns deja acolo, încât însuși preoții îndeamnă poporul să suplice după aceste școale, pentru-ca să poată fi dotati cu 60 (zi șesezeci) fl. pe an pentru catechisare! Astfel s'a întâmplat și în comuna Leș, unde preotul locului cu numele Sêrb, își trimite băieții sei în mod demonstrativ la școala de stat, deși există în comună și o școală confesională!

Întreb: Consistorul din Oradea, condus până acum de nou alesul episcop, ce măsuri are de cuget să iee față de acest preot din Leș?

În comuna Tinod, preotul Morărescu, pentru a-și pute valoarea un intravilan de nici o valoare, și-a îndemnat poporul, și a efectuat înființarea școalei de stat pe acest intra-

vilan, astfel apoi școala confesională existentă s'a nimicit.

»Preotul« Morărescu figurează ca asesor la consistorul condus până acum de vicarul Goldiș. Acest Morărescu, întrebându-l cineva odată, că ce are de cuget dînsul și consoții sei cu faptul rușinos, că se angajează de apostoli ai școalelor de stat, cu o cutezanță și un cinism ne mai pomenit a răspuns că: nu-'i e rușine, din contră își ține de onoare patriotică de a propaga înaintarea culturii printre poporeni, care cultură e mai nobilă și superioară culturii naționale românești!

În comuna Hidiseșul-de-sus (lângă Oradea-mare), în care sînt 200 numeri de case, n'a existat școală, de când există comuna. Ear' în vederea înființării unei școale confesionale, de vre-o 25 ani încoace încassează antistia dela fiecare casă câte 25, 30, 50 cr.

Astfel din an în an s'au adunat sume destul de considerabile, cari elocându-se la o bancă jidovească, în Oradea, astăzi formează un capital însemnat. Și eată, acest capital adunat din filerii câștigați cu multă sudoare de către bieții țărani, acum se întrebunțează pentru clădirea școalei de stat!

Numai atâtă mai notez, că această nefericită comună se află în și mai nefericitul tract al protopopului Orăzei-mari, Toma Păcală.

Voind a crușa pe on. public cetitor, deocamdată mă mărginesc la raportarea »numai« a acestor căsuri.

Călătorul.

O carte de însemnătate.

Va apăre o carte de mare însemnătate pentru învățători. Rugând învățătorimea a da tot sprigiul sau autorului, dlui P. Conda, publicăm aci apelul ce 'l face d-sa și care este următorul:

Avis și apel!

Am onoare a avisa p. t. public, în special domnii învățători și directori școlari, că voind a răspunde unei lipse de mult simțite, voiu scoate în cîrînd de sub tipar »Drepturile și datorințele învățătorului confesional«, op lucrat pe baza regulamentelor școlare și a statutelor organice de ambe confesiunile (gr-cat. și gr-or.), precum și a hotărîrilor emanate dela aceste consistoare, amplificat cu toate legile și ordinațiunile ministeriale rămase încă în vigoare, parte explicate, parte adresate în text original și traduse. Opu va cuprinde tot ce se refereste la viața internă și școlară; referințele învățătorului cu fondurile bisericești și civile, afaceri de alegere, de transmutare, miliție, pensiuine, dare, procedura disciplinară în toate fazele ei, ingerența statului în procedura disciplinară etc. etc.

Avînd în posesie toate legile și ordinațiunile ministeriale explicatoare, precum și toate judecățile curiale dela 1868 încoace, toate ordinațiunile consistoarelor noastre și hotărîrile lor în cauzele învățătoresți, voiu da în mîna învățătorilor nostri cel mai îndemnatic călîuz în toate afacerile lor publice și private.

Cei-ce vor prenumera acest op până în 15 August st. n. a. c., trimițînd subscrisului 1 fl. 65 cr., vor primi opul după apariție franco, ear' după acest termen opul va costa francat 2 fl. 10 cr.

Totodată rog p. st. mei colegi, ca aceia cari sînt în posesia a ori-ce hotărîri emanate dela consistoarele noastre, ori dela comitetele administrative

(megyei közigazgatási bizottság), încât acelea privesc direct ori indirect cauze învățătoresți, ori afaceri de disciplină, să binevoiască a 'mi-le împrumuta, trimițîndu-mi-le în plic francate cel mult până la 10 August ș. a. Numai actele ce n'au fost circulate, și de caracter local, rog a 'mi-se trimite.

În speranță, că colegii mei vor primi cu bucurie și vor abona grabnic un op atât de necesar, subsemn

cu toată stima:

Petru Conda,

Kis-Sebes - (Kolozs-megye).

NB. Toate ziarele noastre sînt rugate a reproduce acest avis.

Adunare învățătorescă.

Convocare.

Adunarea generală din acest an a »Reuniunii învățătorilor români gr-or. dela școalele confesionale din diecesa Caransebeșului«, conform §-lui 17 din statute și a decisiunii luate în ședința comitetului ținută la 1/13 Iulie a. c., se convoacă în Orșova, pe zilele 8/20 și 9/21 August.

La această adunare se invită cu tot respectul: a) p. t. domni membri fondatori, ordinari și onorari ai Reuniunii; b) p. t. Reuniunii învățătoresți române; c) toți iubitorii de înaintarea școalelor și a învățământului poporului nostru român.

Programul adunării:

Duminecă, în 8/20 August, înainte de amezai:

1. La 9 ore dimineața toți membrii și participanții se întrunesc în biserica gr-or. rom. din Orșova și asistă la sf. liturgie împreună cu chemarea spiritului sfânt.
2. După liturgie întrunire în localitatea destinată pentru ținerea adunării.
3. Deschiderea adunării.
4. Raportul general al comitetului despre activitatea Reuniunii în decursul anului adm. 1898/99.
5. Raportul cassarului.
6. Raportul bibliotecarului.
7. Alegerea comisiunilor pentru cenzurarea rapoartelor de sub punctele 4, 5, 6, a unei comisiuni pentru înscrierea de membri și încassarea taxelor dela membri și a unei comisiuni speciale.
8. Presentarea exhibitelor.

După amezai:

9. La 3 ore: Raportul comitetului asupra ABC carte de cetire pentru elevii clasei I. de Iosif Moldovan și consoți, învățători în Arad.
10. Raportul comitetului asupra temei: Între cărțile didactice admise să se constate, cari sînt cele mai bune pentru școalele noastre populare din diecesă.
11. Raportul comitetului asupra temei: Chestiunea grafiei și ortografiei române.

Luni, în 9/21 August, înainte de amezai:

12. La 8 ore dimineața disertațiuni ori lecțiuni practice din partea membrilor.
13. Rapoartele comisiunilor.

După amezai:

14. Statorirea bugetului pe anul 1899/1900.
15. Defigerea locului pentru adunarea generală viitoare.
16. Propunerii din partea membrilor.
17. Alegerea biroului și a comitetului pe anul 1899/1900.
18. Alegerea comisiunii pentru autentificarea procesului verbal.
19. Închiderea adunării.

Din ședința comitetului Reuniunii învățătorilor români gr-or. dela școalele confesionale din diecesa Caransebeșului, ținută în Vêrșet, la 1/13 Iulie 1899.

Traian Lința, Ioan Marcu,
vicepreședintele Reun. — not. gen. al Reun.

Răvașul școlii.

Examen în școala de lucru femeiesc din Sibiu. În 20 Iulie 1899 s'a ținut la școala de lucru femeiesc din Sibiu, sub presiunea dlui episcop ev. aug. Dr. Müller, examenul de vară, asistând la acela un public numeros și distins. Școala e susținută de Reuniunea damelor evang. Presidentă doamna Matilda Gebbel, soția consilierului ministerial Carol Gebbel. Ca profesoare de specialitate sunt aplicate Maria Filtsch și Friderica Henrich. În discursul ținut după examen, dl episcop a recomandat elevelor studiarea mai departe în cele economice casnice și a mulțumit totodată puterilor didactice pentru succesul raportat cu elevele.

După examen publicul asistent s'a delectat în expozițiunea elevelor aranjată în 2 sale cu multă artă și gust. Au fost expuse obiecte pregătite cu impletire de ace, îndrire, înodare, încadrare, cusutul cu mâna și cu mașina, haine și alte vestminte gătite de eleve, broderie, desemn liber și de croit. Școala aceasta au frecventat-o între altele și următoarele Române: Cursul III. Eugenia *Tăbăcar*, care a câștigat diplomă și pentru școala superioară și Eugenia *Greco*. Cursul II. Aurelia *Bárdosy*, Luisa *Duma*, Maria *Popp* și Elisaveta *Prașca*, ear' cursul I. doamna Maria *Popescu*. Toate au expus din lucrurile lor cele folosite mai multe exemplare, secerând prin asta lauda și recunoștința superiorității școlare și a publicului asistent, ear' părinților mângăiere și bucurie pentru progresul lor.

Școală de fete în Zlatna. Ministrul de culte și instrucțiune publică va înființa încă în decursul anului curent o nouă școală de fete în Zlatna.

Avis. P. t. despărțeminte ale »Reuniunii învățătorilor români gr.-or. dela școalele profesionale din diecesa Caransebeșului«, sunt prin aceasta provocate a subșterne subscrișului presidii toate operatele menite pentru adunarea generală din acest an, și anume cel mult până 8 August st. n. a. c.

Bocșa-montană, 6/18 Iulie 1899.

Pentru presidiu:

Ioan Marcu,

notarul general al Reuniunii.

Adunarea generală a Reuniunii învățătorilor arădani din dreapta Mureșului, ținută Sâmbătă și Dumineca trecută în Moneasa, a fost cât se poate de impunătoare din toate punctele de vedere. S'au întrunit cu acea ocaziune peste 400 de persoane din toate părțile societății. Din raportul general al comitetului, precum și din disertațiunile puse la ordinea zilei, s'a putut vedea că numita Reuniune face progrese mari.

„Foaia pedagogică“. Apare în Sibiu la 1 și 15 a fiecărei luni. Abonamentul: 1 an 3 fl., 1/2 an 1 fl. 50 cr. Pentru România pe an 10 lei. Anul III, nr. 13—14 dela 1—15 Iulie c. are următorul cuprins: Cuvântare rostită la încheierea anului școlar 1898/99 la seminarul Andreian, de prof. D. Comșa. — Disciplina școlară, de Nicolau Simulescu, director și învățător la școala din Apoldul-de-jos. (Urmare). — Modele de lecțiuni: Fata săracului cea isteasă. Poveste de P. Ispirescu, de Dr. Petru Șpan. — Cari sunt causele, din cari nu prea progresăm în învățământul educativ în școalele populare dela sate?! De inv. Paicu. — Din literatura școlară. — Informațiuni. — Felurimi. — Corespondență.

Concurse. Sunt de ocupat posturile învățătoresci dela școalele gr.-or. din comunele: Lancrém, Răhau, Pianul-de-sus, Pianul-de-jos, Șagag, Daia, Vingard, Cioara, Rechita, Deal, Cacova (protopresbiteratul *Sebeșului*), Porcești, Porumbacul-superior, Porumbacul-inferior, Sărata (protopresbiteratul *Avrigului*), Boița (proto-

presbiteratul *Sibiului*) două posturi, și un post de învățătoare în Jina (protopresbiteratul *Mercurei*), Alun cu filia Bunila și Vadu-Dobrei, Hășdău-Dobăca și Goleș, Federi-Fizești, Valea-Sângiorgiu și Grid, Livezeni, Nădăștia-superioară, Petrila (Brad), Petrila-Gărgura, Sântă-Măria-de-peatră (protopresbiteratul *Hațegului*), Agnita, Alțina, Fofeldea, Marpod, Proștea, Vêrd (protopresbiteratul *Agnitei*), Cacova, Săcel, Sibiul (protopresbiteratul *Seliștei*) — toate cu salar de câte 300 fl.

CRONICĂ.

Monachul Eusebiu. Dr. *Remus Roșca*, directorul seminarului teologic-pedagogic din Sibiu, în 8/20 Iulie a fost tuns întru monach din partea arhimandritului Hamsea, în mănăstirea dela Bodrog. Numele monachal îi e *Eusebiu*. Dorim noului monach *Dr. Eusebiu R. Roșca* viață îndelungată și rodnică pe terenul bisericesc, pentru-că la mai înaltă treaptă se se învrednicească.

La „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“ s'au înscris membri *ajutători*: Dr. Ioan Mișu, directorul băncii »Ardeleana« din Orăștie; Traian Pop, funcționar la »Concordia«; Petru Dragomir, cancelist advocațional, Eugen Vancu, funcț. la »Albina« și Vasile C. Osvadă, comptabil la »Tribuna«, ear' de membri ordinari: Carol Mikloș, măiestru mășar, Nicolae Pascu, sodal pantofar, Ioan Luca, sodal pantofar, Iuliu Iacobescu, sodal frizer, Petru Bota, sodal croitor și sodalii frizeri de naționalitate sârbi *Milan Popadici* și *Milan Gavranci*.

Distincție rară. Dl *Musicescu*, cunoscut și la noi, profesor al conservatorului de muzică și șeful corului metropolitan din Iași, a primit zilele acestea, dela Petersburg, prin consulatul imperial al Rusiei, un decret prin care e numit membru al congresului archeologic care se va ține la *Kiev*, dela 1 până la 25 August.

Cas de moarte. Cetim în »*Epoca*«: Aflăm cu adâncă părere de rău, că novelistul *Dumitru Stăncescu* a încetat din viață, la Axen-Fels, în *Elveția*, unde se dusesse ca să-și caute sănătatea.

Răposatul a dirijat cu multă competență »*Biblioteca pentru toți*« și a scris novele pline de gust și humor.

Dr. Zosim Chirtop, avocat în *Câmpeni*, s'a înscris membru fondator la »Societatea pentru fond de teatru român« cu taxă de 100 fl.

Isbânda Românilor. În comuna *Hurez* (Nântu), comitatul Sătmăr, până acum antistia comunală era compusă întreagă numai din Maghiari. Zilele trecute fiind alegere Români au trântit pe toți Maghiarii. Acum întreagă antistia e alcătuită numai din Români. Lucrarea terminată cu rezultat așa de strălucit, a fost organizată și condusă de preotul local.

Dela gurile Tisei. După-cum suntem informați, în comuna *Sefcherin* (protopopiatul *Panciovei*) așezată la gurile *Timișului*, și în apropiere de locul unde se varsă *Tisa* în *Dunăre*, încă în anul acesta se va ridica o *școală română*. Va mai veni rîndul și la alte comune mixte, române-sârbe din colțul sud-vestic al *Bănățului*, încât, față'n față cu *Belgradul Sârbei*, vom avea *școale românești*. Noroc să dea Dumnezeu!

Biserica nouă. La *Mramorac*, comună așezată între *Panciova* și *Biserica-albă* (Bănat), se va edifica în cu-

rînd o *biserică română ortodoxă*. Planurile s'au compus de arhitectul român *Adrian Diaconovici* în un stil specific daco-romănesc. Cheltuelile sunt specificate cu 22.000 fl., înțelegându-se numai spesele zidirei, exclusive decorațiunile interne. Încet, dar' mergem înainte.

Grindină. În 21 Iulie a bătut în hotarul *Sighișoarei* grindină împreună cu vifor puternic. La *Agnita* viforul a stricat dâlma căii ferate, așa că trenurile au trebuit să se oprească în calea deschisă.

„Büdös zsidó“. În *Rodna-veche* patrioții întemeiaseră o bancă (»*Bankszövetkezet*«) pentru a contracara acțiunea băncii române »*Fortuna*«. O parte mare din capital consta din banii comunelor. *Cassar* la »*Szövetkezet*« a fost adus un *Kis Andor*, mare patriot și ninerat al societății maghiare. Coconul *Kis* însă — după-cum cetim într'o corespondență a *Gazetei* — a păpat vre-o 5000 fl. din banii băncii. Aflând direcțiunea despre isprava lui *Kis*, s'a mulțumit a-i rade câteva palme și a-i da tâlpășița împreună cu epitetul »*büdös zsidó*«. Din Maghiar neaș și patriot mare a ajuns să fie numit »*büdös zsidó*« și dat de gol, că odinioară se chema *Klein*. Alte demersuri nu s'au făcut contra lui, de sigur, ca să nu afle lumea, că ce bună chiverniseală e la »*Szövetkezet*«-ul pus în coastele »*Fortunei*« românești.

Pentru pantofari. Camera comercială și industrială din Brașov face cunoscut, că pe seama honvezimei sunt a se lifera 10.000 de »boconci« și 10.000 de pantofi ușori. Conform dispozițiunii ministerului de honvezi boconcii vor fi plătiți cu 4 fl. 90 cr. părăchea. Marfa e a se trimite până cel mult la finea lunii Martie 1900 la »*Depoul central reg. ung.* de montaj pentru honvezi« în *Budapesta*. Ofertele timbrate cu 50 cr. de fiecare coală de hârtie, fără considerare la numărul subscrierilor (se pot asocia mai mulți inși într'un ofert), au să fie trimise până cel mult în 20 August a. c. la »*Camera comercială și industrială*« din Brașov, de unde cei interesați pot căpăta informațiuni detaliate.

Șicane ungurești. Ca în toți anii, așa și în anul acesta cu prilejul sârbării hramului bisericeii din *Șișești* autoritățile au trimis 40 gendarmi, ca să oprească poporul a merge la biserică. Judele cemunal a primit porunca să vestească oamenii că nu le este iertat să meargă în ziua aceea la biserică, ear' țeranii din jur au fost opriți în drum de gendarmi și duși înapoi între baionete.

Fân ardelean în România. Inspectorii domeniali *Bălăceanu* și *Munteanu* au cumpărat din *Ardeal* 9000 vagoane de fân în preț de 6,300.000 lei, ear' meu au cumpărat în preț de 300.000 lei.

Petrecerea meseriașilor din Hațeg. Societatea meseriașilor români »a tâlparilor și a cismașilor din Hațeg« a aranjat a treia zi de *Rosalii* o petrecere în hotelul »*Coroana*« din Hațeg, care, mulțumită poporului și inteligenței a reușit peste așteptare.

La venitul de 108 fl. 10 cr. au contribuit cu suprasolviri d-nii:

Tit Vespasian Gheaja, protopresbiter, *Mihail Bontescu*, Dr. *George David*, *Augustin Straițar*, *Alexandru Vlădoane*, *Samoil Vlădoane*, *Pompei Popescu*, *Aneta Todosie*, *Ludov. Suciu*, *Cesar Todosie*, *Luter Gustav*, *Corneliu Popoviciu*, *Marcu Todosie*, *George Bugner* și *Nicolae Roșca*, câte 50 cr. Dr. *Aurel Vlad*, *Victor Bontescu*, *Ioan Muntean*, *Ioan Baci*, și *Petru Clecan*, câte 1 fl. Dr. *Gavrila Suciu*, avocat 2 fl. și *Iuliu Duma* 10 cr.

Primească toți P. T. marinimoșii contribuenți și spriginitorii cauzei și pe această cale din partea societății tâlparilor și a cismașilor din Hațeg cele mai sincere și călduroase mulțumiri, pentru frumosul sprigin atât material cât și moral ce ni-l-au oferit cu această ocaziune.

Nu putem trece cu vederea a nu exprima mulțumitele noastre proprietarului hotelului dlui Ioan Baci pentru favorurile făcute, precum și călușerilor: vătavului Romul Popescu și colegilor sei: Alexandru Văsii, Nicola Popescu, Ioan Doboș, Alexandru Jan, George Văsii, Alexandru Milotin.... cari au făcut prin fermecătoarele jocuri naționale: călușerul, Bătuta și Hora Griviței ca petrecerea să aibă un caracter curat românesc.

Din adunarea generală extraordinară a societății tâlparilor și cismașilor români.

Hațeg, la 15 Iulie 1898.

Teodor Făgăraș, președinte.
Nicolae Sanzian, secretar.
Constantin Popescu, cassar.

Dar bisericesc. Comuna Cârpa, de sub poalele muntelui Sarcu, fiind o comună mică și săracă, și fiind biserica noastră gr.-or. română în haine bisericesti foarte săracă, spesând întreg capitalul ei pentru astrucarea turnului și repararea întregii biserici, neavând cu ce să-și procure un rînd de ornate bisericesti, scrisul m'am adresat către d-nii Mihail Cimpoa de Serova, major în Alba-regală și George Trica, căpitan la institutul geografic din Viena, pentru ajutorarea cumpărării unui rînd de ornate bisericesti, — ca către unii fii născuți din comuna Cârpa. Așa vrednicul major dela regimentul Graf Ilačić nrul 69 din Alba-regală Mihail Cimpoa de Serova, întru aducerea aminte de repositării sei părinți, a dăruit pe seama bisericeii noastre un rînd complet de ornate bisericesti în preț de 80 fl. v. a., ear' harnicul căpitan din institutul geografic din Viena, Georgiu Trica, colectând și contribuind și dînsul spre susnumitul scop, ne-a trimis suma de 26 fl. 50 cr., la care sumă au contribuit următorii stimati d-ni din Viena. Georgiu Trica sus numitul căpitan a contribuit cu 5 fl. v. a., mult stimata i domnă Dominica Trica 3 fl. fiii lor Alexandru și Maria Trica cu câte 1 fl.; Pavel Boldea, paroch militar 5 fl.; Grigorie Trailovici, major la institutul militar geografic 2 fl. și mult stimata lui doamnă Otilia Trailovici 1 fl.; Alexandru Lupu, colonel 2 fl.; Nistor Uscatu, oficial de cassă 1 fl.; Danil Poliția, oficial la ministrul de război 1 fl.; Iohan Michescu 1 fl.; Petru Ghimbosia, oficial postal 1 fl.; Cojocariu, farmacist 50 cr.; Dr. Lazar Popoviciu, medic 1 fl.; Dr. Emil Doctor, medic pract. 1 fl.; — deci pentru această faptă măreață creștinească, primească sus numiții domni și pe această cale ferbințele noastre mulțumiri, rugând pe bunul D-zeu ca să le dăruiească viață îndelungată, ca în viitor să poată pune și îndemne și pe alții a contribui la atari fapte nobile creștinești ear' celor repositați în Domnul pentru cari s'au făcut darul sus numit zicem: fie-le țărîna ușoară și memoria neuitată!

În numele comitetului parochial

Nicolae Usonescu,
preot gr.-or.

Foamete în Croația. În urma exundărilor din luna trecută și din cea curentă și a viforelor ce au băntuit în Croația și Slavonia, roada a fost nimicată în multe ținuturi, așa, că poporațiunea e amenințată de foamete. Pentru a lua mijloace de ajutorare, un grup al deputaților a recercat pe presidentul să expereze dela M. Sa redeschiderea dietei. Dieta Croației-Slavoniei fusese aminată încă în 19 Februarie.

AVIS! Rugăm pe iubii nostri cetitori, cari încă nu ne-au plătit abonamentul pentru a 2-a jumătate a anului acestuia, să grăbească cu trimiterea banilor, pentru-că altfel vom fi siliți să nu le mai trimitem foaia.

ADMINISTRAȚIA.

„Asociațiunea“ la Panciova. Se stie, că poporul român din părțile Panciovei a gustat până acum mai puțin foloasele culturii noastre naționale și începe a-și uita datinele sale, ba chiar și limba. Din pricina aceasta e mare bucuria noastră, când auzim, că și în aceste părți se va înființa despărțământul »Asociațiunei«. Precum soarele, ce lucește mândru pe cer, e de lipsă pentru toate făpturile de pe pământ, așa e de lipsă ca »Asociațiunea« să-și reverse lumina culturală asupra poporului român din aceste părți marginase. Aceasta se poate face mai bine, dacă vom spriginii cu toții înființarea despărțământului »Asociațiunei« în părțile Panciovei. Comitetul central al »Asociațiunei« a făcut pașii de lipsă pentru convocarea unei adunări de constituire a despărțământului la Panciova, care se va și ține la 8 August st. n. Facem băgători de seamă pe țeranii români din părțile Panciovei, ca să iee parte la adunarea de constituire a despărțământului »Asociațiunei«, căci aceea va fi de mare folos pentru ei.

P. Stoica.

Comoară plutitoare în aer. Ni-se scrie: În zilele acestea a fost tîrg de țeară la Panciova, la care s'a dus și o femeie din Omolița (comună lângă Dunăre) ducînd o vacă bună spre vînzare. Femeia a vîndut vaca cu prețul de 75 fl. și bucuroasă de tîrgulfăcut umbla prin tîrg, voind să cumpere câte ceva. La un loc eată că-i ese în cale un Jidov cu balonașe roșii (beșici de gumi), cari pluteau în aer și cumpără dela el două balonașe roșii. Ca să nu-i scape balonașele în vîzduh, ea legă capetel atelor dela balonașe de năframa din sîn, în care erau legați și cei 75 fl. ce i-a căpătat pe vacă și plecă către casă. Dar' în curînd se ridică dinspre Dunăre un vînt, care luă cu sine cele două balonașe ale femeiei, smulgînd din sînul ei și năframa cu cei 75 fl. Striga femeia după ajutor, dar' nimeni nu-i putea ajuta. Niște gendarmi puseră puștile la ochi și țintiră spre balonașe! Dar' nu le nimeriră. În curînd ele se ridicară atât de sus, de nu se mai vedeau. Astfel o păți biata femeie.

Dacă careva dintre cetitorii »Foi Poporului« va afla aceste balonașe, le poate ținea, dar' cei 75 fl. să facă bine să-și trimită primăriei din Omolița.

P. S.

Adunări de-ale despărțământelor „Asociațiunei“ se află conchemate la: **Blaj**, despărțământul XI. pe 1 August n. c. — **Saschiz**, despărț. XXX. (Sighișoara) pe 6 August c. — **Bocșa-română**, despărțământul »Bocșa« pe 3 Septemvrie c. — **Reghinul-săsesc**, despărțământul XXVI. pe 10 August. La aceasta adunare se vor da două premii, de câte 15 fl. unul, acelor învățători din jurul Reghinului, cari au făcut frumoase înaintări cu coruri sau cu pomăritul și grădinăritul. — **Pianul-de-sus**, despărțământul VI. (Sebeș) pe 6 August c. — **Turda**, despărțământul XXXIII. (Turda) pe 6 August c., **Ilia-de-Murș**, despărțământul VIII. pe 30 Iulie c. În Turda se va aranja din prilejul adunării o petrecere de vară, ear' în Ilia se va da un concert și petrecere. Sfătuim pe țeranii nostri din aceste părți să iee parte cât mai mulți la adunări.

Cărți noue. A eșit de sub tipar o carte de însemnătate pentru bănci și cu deosebire pentru membrii aleși în direcțiunile băncilor noastre. Titlul ei

este: *Drepturile, datorințele și responsabilitatea membrilor de direcțiune*, de A. Kormos, trad. de Constantin Pop. Sibiu, 1899. Prețul 1 fl. 50 cr. Atragem luarea aminte a cetitorilor nostri asupra acestei cărți. Dacă ea va fi primită bine, precum credem, și va fi spriginită îndestul, dl Pop va continua a traduce și Drepturile etc. ale membrilor din comitetele de snpraveghere.

— *Isvorul Preceștii*, canon de rugăciune către Născătoarea de Dumnezeu O cârtică de 32 pagini, cuprinzînd rugăciuni extrase din Pentecostar. Cârtică de bun folos pentru credincioși. Se poate procura dela librăria Ciurcu în Brașov. Prețul 12 cr.

Hymen, Dl Aurel N. Simtion, contabilul casei de păstrare »Nera« din Bozovici, se va cununa la 6 August cu d-soara Ana Băncilă, din Gêrboveț.

— *Mariți Tenase și Ludovic Giurea* își vor sêrba cununia Duminecă, în 18/30 Iulie 1899, la 4 ore d a., în biserica gr.-or. din Totoiu.

Petofi și Sasii. La 31 Iulie se împlinesc 50 de ani dela moartea poetului maghiar **Petofi**, căzut în lupta dela Sighișoara. Aniversarea morței sale se va sêrba cu mare ceremonie, la Sighișoara. „*Krons. Zeitung*“ provoacă pe Sasii să rămână departe de această sêrbare, pentru-că are caracter pronunțat politic.

Pustiirea unei familii. În Tarnopol (Galiția) un țeran a dat băiatului să se joace, o banenotă de 50 fl. Băiatul a mai cerut una, ca să aibă două, dar' tatăl seu i-a zis că nu mai sînt. Într'un moment când nu era supraveghiat, băiatul a făcut din banenotă patru. Pentru aceasta tatăl seu s'a cătrănit așa de tare, că cu o singură lovitură de sêcură a crepat capul băiatului până la umeri. La vederea grozăveniei mama băiatului a căpătat gută de inimă și a murit și ea. Omul venindu-și în fire și vîzînd ce a făcut, s'a spânzurat.

Dela Seliște. Bravii Selișteni și cu ei alătura drăgălașele Seliștene au făcut frumoase pregătiri pentru adunarea generală a »Societății pentru fond de teatru român«, ce se va ține acum Duminecă și în zilele următoare.

Corul Seliștenilor a ținut Duminecă o probă generală — în prezența unui mare măiestru de musică națională. Succesul a fost pe deplin mulțumitor.

Pentru banchet s'au angajat puteri destoinice. Pavilionul helvețian, unde se va ține banchetul, va fi împodobit artistic cu flori și cetini de brad.

La expoziție vor fi mai multe obiecte vechi, foarte prețioase pentru studiarea desvoltării portului național românesc.

Pentru petrecerile de seara comitetul aranjator a instalat lumina cu acetylen.

În tot decursul sêrbărilor oaspeții se vor delecta la cântecele mai multor tarafuri de lăutari, între cari două din Abrud (»banda lui Ghiuț« în frunte!)

S'au anunțat deja o mulțime de oaspeți și din cele mai depărtate centre românești. Vor fi oaspeți și din România.

Sala festivă a școlii, unde se vor ține adunările, e împodobită cu mobilier nou și elegant; cu ornamente neîntrecute.

Localele aranjate pentru expoziție sînt tescuite de obiecte prețioase — alțițe și fluturași; crătînțe și pachioale — toate sînt mărturii neîntrecute despre arta ce o face femeia română numai cu acul și cu firul.

În decursul sêrbărilor oaspeții vor ave ocazie să vadă și cum se țese »pachiolul« — cea mai fină țesătură — o adevărată artă iscusită.

Invitare de abonament.

De curând s'a împlinit jumăta-tea dintâiu a anului curent și „**Foia Poporului**“ a intrat în a doua jumătate din anul al VII-lea al vieții sale.

Credincioasă programului seu și menirei sale de a fi o făclie luminătoare pentru talpa țerei, pentru țeranul român. ea-și va urmări mai departe scopul cu aceeași râvnă, cu aceeași iubire și interesare pentru toate afacerile, pentru toate lipsele poporului nostru, ca și până acum.

Direcțiunea foilor noastre naționale nișuind a face foaia tot mai bună, mai folositoare și mai corăspunzătoare trebuințelor poporului nostru, a angajat noue puteri lucrătoare la foaie, atât pentru partea economică, cât și pentru celelalte părți.

Astfel putem făgădui, că „**Foia Poporului**“ va fi pe zi ce merge tot mai bună și mai folositoare. Noi nu crățăm nici o jertfă, ca să putem da cetitorilor nostri o foaie în adevăr bună și făcută anume pentru trebuințele lor, ear' în schimb cerem să ni-se deie spriginul, chiar în măsură mai mare ca până acum.

Astfel deschidem nou abonament pentru „**Foia Poporului**“ pe jumătatea a doua a anului curent.

Ea va eși în aceeași mărime ca și până acum și împodobită cu frumoase ilustrații și cu prețul de până aci.

Subscrisa administratie roagă pe toți prietenii și spriginitorii acesteii foi, să o aboneze și să îndemne și pe alții a o abona. Prin aceasta fac un lucru bun și folositor, de oare-ce unde intră „**Foia Poporului**“, intră lumina și deștep'area.

Administrațiunea

„**Foii Poporului**“.

POSTA REDACȚIEI

C. C. în Agârb. V'am scris; trimiteți chitanța după bani.

Fără nume în Ampoita. Vite din R. în parte nu se dau la noi.

»Rifus«. »La secere« este o lucrare prea slabă pentru publicat. Scrie însă mai departe.

I. M. în Deva. Adresați-vă pentru informații la d-nii Petra-Petrescu în Brașov (filiala »Albinei«), Bas. Podoaba, Cluj (banca »Economic«) și Victor Tordășianu, Sibiiu.

Ab. nr. 3549. Foaia despre care întrebi apare în Tîrgul-Jiului. Serie acolo.

V. Gh. în Surduc (Iara). Adresează-te la societățile noastre de negoț, cum sînt: »Concordia« la Sibiiu, »Gloria« la Făget, »Mercur« la Dej, etc. Poate vre-una să aibă lipsă de ucenic.

Gugulian. Întârziat, dar' vom folosi o parte din ea și »Chiorana« în nrul viitor. Mulțumite.

F. B. în Ferendia. Legea com. se află la noi; prețul 50 cr.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Balteș. Proprietar: Pentru »Tipografia« societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Călinarul săptămânei.

Zilele	Călinarul vechin	Călin. nou	Soarele	
	Dum. a 6-a după Ros., g. 5, sft. 6.	rês.	ap.	
Dum.	18 M. Iachint și Emil	30 Avdon	4 30	7 30
Luni	19 Cuv. Macrina	31 Ignat L.	4 32	7 28
Marti	20 (+) S. Proroc Ilie	1 Aug. Petru	4 33	7 27
Merc.	21 C. Simeon și Ioan	2 Porțuncula	4 35	7 25
Joi	22 + S. Maria Magdal.	3 Stefan	4 36	7 24
Vineri	23 Muc. Trofim	4 Dominic	4 37	7 23
Sâmb.	24 Mucenița Cristina	5 Mar. Șnee	4 38	7 22

Tîrgurile din săptămăna viitoare după căl. vechiu.

Luni, 19 Iulie: Bațon, Papolcz.

Marti, 20 Iulie: Alpret, Agrihat (Egerhat), Basna, Cluj, Miklosvár, Porumbacul-superior (tîrg de vite), Sereda-Murșului, Sângeorgiu (comit. B.-Năsăud), Terebeș, Vaida-rece.

Joi, 22 Iulie: Deva.

Sâmbătă, 24 Iulie: Băiuț (Oláh-Lápos-Bánya).

Duminică, 25 Iulie: Ocna-Sibiiului, Preșmăr.

Cu preț redus!

A apărut și se află de vînzare la „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiiu

Școalele din Blaj.

Studiu istoric

de

Nicolae Brânzeu,

profesor la liceul „I. C. Brătianu“ în Pitești.

Prețul redus dela 1 fl. la 50 cr.

Pentru porto postal încă 3 cr. mai mult.

Doi învțăcei

să primesc numai decât la domnul

Stefan Moga,

franzelar (Weissbücker),

Sibiiu, strada Trenului.

[36] 1-3

Doi mari Metropoliți ai Românilor

Andreiu bar. de Șaguna

și

Alexandru Sterca Șuluțiu.

— Portrete frumoase. —

Lucrate la Viena, în fototipie, fiecare separat, pe hârtie fină de carton; sînt foarte potrivite tablouri în casa fiecărui Român.

Prețul unui exemplar 23 cr.

Librăria „Tipografie“, soc. pe acțiuni, Sibiiu.

„Tipografia“, societate pe acț. în Sibiiu.

Portretul

lui

Dr. Gregoriu Silași,

lucrat după o fotografie, tipărit pe carton fin, în mărime de 24x32 cm. să trimită francat pentru 25 cr.

Librăria „Tipografie“, soc. pe acțiuni.

„Concordia“, societate comercială pe acții, Sibiiu

pune în vînzare

[31] 7-12

un vin excelent

garantat curat, cu prețul de 40 cr. litrul!!

Se potrivește admirabil cu ape minerale.

„TIPOGRAFIA“, SOCIETATE PE ACȚIUNI, SIBIIU.

Scrierile eminentului și simpaticului poet și prosator

Al. Vlăhuță,

se află de vînzare pe lângă prețurile originale și anume:

„Iubire“, *poesie* (1888—1895), editura Carol Müller 1896 fl. 1.50

„Dan“, *roman*, editura librăriei E. Graeve & Comp. 1894 (1 vol.) fl. 1.75

„Dan“, *roman*, Biblioteca pentru toți, 4 nri. editura Carol Müller 1896, 2 volume à 32 cr. 64 cr.

„Din goana vieții“, ediția III. (1895) fl. 1.75.

„Din goana vieții“, (Biblioteca pentru toți, 3 nri), edit. C. Müller 48 cr.

„Icoane sterse“, nuvele, (Biblioteca pentru toți), edit. C. Müller 16 cr.

„Un an de luptă“, ed. C. Müller, 1895 fl. 1.25

— Cel mai nou volum de nuvele: —

„În vîltoare“, *nuvele*, editura Miloșescu 1896 fl. 1.—

Comandele să se adreseze:

„Tipografia“, societate pe acțiuni, Sibiiu.

Un tinër

din comuna Berivoi, comitatul Făgăraș, în etate de 24 ani, bine făcut și robust, având 2 clase la o școală civilă, unicul fiu la părinți, posedând o avere în bani gata de fl. 10.000, mobile și imobile aproxim. fl. 10.000, dorește a se căsători cu o tinără și frumoasă fată în etate de cel mult 20 ani, având o zestre de cel puțin 2000 fl. Să cere ca fata să fie deprinsă și cu lucrul de câmp.

Doritorii a se adresa tot la administrația „Foi Poporului”.

[35] 1-1

„Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

„Istoria Transilvaniei”

de
George Barițiu.

Monumentalul op al regretatului nostru istoric: „Părți alese din istoria Transilvaniei pe 200 ani din urmă”, se poate procura de acum **cu preț redus!**

Volumul I.

broș. în loc de fl. 4.20 numai cu fl. 2.50, leg. fl. 3.30.

Volumul II.

broș. în loc de fl. 4.— numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80

Volumul III.

broș. în loc de fl. 2.80 numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Opul întreg:

broș. în 3 vol. în loc de fl. 11.— numai cu fl. 6.50 — șese
florini și cincizeci cr. v. a., leg. fl. 8.60.

Această carte n'ar fi iertat să lipsească din
casa nici unui bun Român

Legături de snopi, brevetate,

dovedite ca foarte excelente, din veritabilă cânepă de Bacica, produs al fabricii lui **Mathias Bellán** în **Bács-Cséb**, 1000 bucați în lungime de câte 150 cm. 7 fl. 80 cr. și 1000 bucați în lungime de câte 130 cm. 7 fl. 20 cr. loco gara din Sibiu, ori în pachete postale spedate francate, 2 fl. 10 cr. per 200 bucați de câte 150 cm. lungime și 1 fl. 90 cr. aceleași în lungime de 130 cm., **vinde unica reprezentanță pentru Sibiu**

Direcțiunea districtuală

a Reuniunii agricole săsești în Sibiu.

[32] 5--5

Descrierea Ardealului.

Cine voește să cunoască frumoasa țeara a *Ardealului*, și cu deosebire *Munții-Apuseni*, patria lui Horia și Iancu, să citească scrierile lui Silvestru Moldovan anume:

Țeara-Noastră,

descrierea părților sudice ale Transilvaniei și Valea-Murășului, apoi

Zarandul și Munții-Apuseni,

Cu 9 ilustrațiuni și o schiță.

Descrierile sunt făcute în fel de călătorie, cu datinele și porturile Românilor și cu multe legende despre dealuri, cetăți, izvoare ș. a.

Fiecare carte costă 1 fl. (și 5 cr. porto), în România 3 lei.

Toate ziarurile noastre au apreciat în cuvinte elogioase aceste descrieri, unicele ce le avem despre Transilvania în limba română.

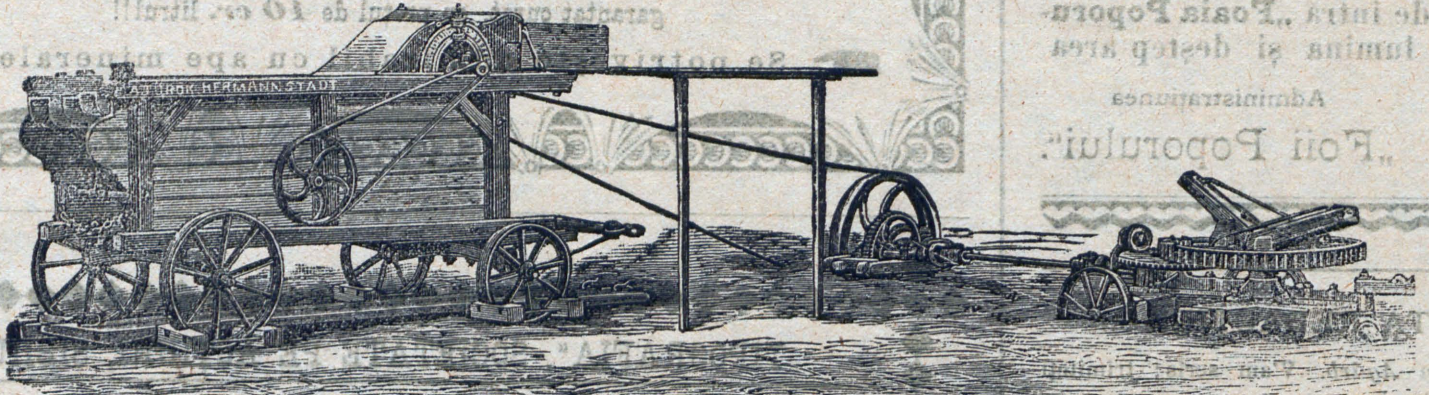
„Liga română”, scrie între altele:

„Până astăzi n'a existat în limba română o descriere a acestor regiuni atât de interesante din mai multe puncte de vedere. Dl Silvestru Moldovan a răspuns deci prin această publicație unei trebuințe ce într'adevăr se simția la noi. Sperăm, că publicul cetitor va face acestei scrieri primirea amabilă pe care o merită.

Comande se pot face la

„Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Fondată la 1857.

Fondată la 1857.

Andrei Török,

fabrică de mașini agricole **SIBIU** fabrică de mașini agricole

recomandă pentru sezonul de treerat:

Mașină de îmblătit, construcție de nou îmbunătățită, de mână și pentru cai, învîrtitură ușoară și durabilitate mare, stabil și portativ, cu și fără curățituri.

Trier patent pentru curățit și sortat, mers ușor și fără șgomot, curăță complet bucatele; apoi trier sistem Backer și Clayton.

Șcripețe de diferite mărimi, stabile și portative în diferite sisteme etc. etc.

Mori portative cu una, două sau mai multe roate pentru apă, vapor sau motor. Construcțiunea cea mai valoroasă și lucrul cel mai solid. Serisori de recunoștință pentru morile vândute ce se află în lucrare îmi stau la dispoziție.

Singura agentură pentru Ardeal a renumitei fabrici de motoare de gaz

[12] 8-24

Langen & Wolf în Viena.

Locomobilul de benzin „Otto” este cel mai bun, mai ieftin și mai sigur motor pentru mașine.

Locomobilul de benzin „Otto” este cel mai bun și mai ieftin motor pentru mori. Costul acțiunii motorului 3—3½ cr. per oră, cu putere de 8 cai. În Ardeal sînt deja multe mori cu motorul de benzin „Otto”.

Prețuri curente gratis și franco. — Întrebărilor se răspunde prompt și cu plăcere.

Prețuri moderate. ➡

➡ Condiții avantajoase.